

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
Освітня програма	35642 Економіка
Рівень вищої освіти	Молодший бакалавр
Спеціальність	051 Економіка

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	35642
Назва ОП	Економіка
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність	051 Економіка
Спеціалізація (за наявності)	відсутня
Рівень вищої освіти	Молодший бакалавр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Черняєва Олена Вікторівна, Петришин Олександр Олександрович, Григоруک Павло Михайлович (керівник)
Залучений представник роботодавців	не застосовується
Дати візиту до ЗВО	16.03.2021 р. – 18.03.2021 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП <https://cutt.ly/NxPouGM>

Програма візиту експертної групи <https://cutt.ly/NxPoMof>

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

На думку експертної групи, освітній процес за ОП «Економіка» початкового (короткий цикл) рівня вищої освіти в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини загалом організований на якісному рівні. Освітня програма узгоджується з місією та стратегією розвитку університету, освітній процес в достатній мірі забезпечений всіма видами ресурсами, необхідними для його провадження: матеріальними, людськими, інформаційними. В університеті на даний час запроваджена дистанційна форма навчання, яка успішно підтримується інформаційними ресурсами в середовищі Moodle та комунікацією з використанням платформ Zoom та Google Meet. Організація освітнього процесу ґрунтується на нормативній документації яка знаходиться у вільному доступі на веб-сторінці університету. Навігація по сайту є зручною й інтуїтивно зрозумілою. Перелік освітніх компонентів, методи навчання та викладання, форми та методи контрольних заходів, кваліфікація академічного персоналу дозволяють досягти запланованих результатів навчання. Має місце співпраця із зовнішніми стейкхолдерами в напрямку розвитку ОП, зокрема, в частині формування переліку освітніх компонентів. Пропозиції, надані роботодавцями, зафіксовані в їх рецензіях, пройшли обговорення на засіданнях кафедри та враховані в освітній програмі 2020 р. Процедури забезпечення якості є прозорими і зрозумілими для всіх учасників освітнього процесу. Разом з тим, питання визначення цілей ОП та програмних результатів навчання вимагають свого вирішення, зокрема, в частині урахування регіонального контексту, визначення особливостей ОП. Загалом, освітня програма відповідає за критеріями 2-9 рівню відповідності В, а за критерієм 1 – рівню відповідності Е. Виявлені недоліки не є суттєвими, крім недоліків, зазначених при оцінюванні за критерієм 1. Ці недоліки можуть бути усунуті впродовж року. Університет свідомий наявних проблем та слабких сторін у своїй діяльності і поступово здійснює реалістичні кроки для їх вирішення. ОП «Економіка» початкового (короткий цикл) рівня вищої освіти в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини є актуальною, і має перспективи розвитку.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

1. Активна співпраця членів проектної групи із роботодавцями в питаннях оновлення освітніх компонентів ОП, урахування досвіду вітчизняних ЗВО при формулюванні цілей ОП та програмних результатів навчання. 2. Широке застосування різноманітних засобів комунікації при організації освітнього процесу, Розвинена інформаційна підтримка всіх складових освітнього процесу у середовищі Moodle та на веб-сторінці бібліотеки. 3. Чітко визначені форми контрольних заходів, у тому числі за умов дистанційного навчання, своєчасне та періодичне інформування здобувачів вищої освіти про форми та критерії оцінювання на контрольних заходах. 4. Прозорість процедур конкурсного відбору, оцінювання професійних якостей претендентів шляхом проведення пробних занять перед колективом випускової кафедри. 5. Дотримання політики забезпечення якості всіма учасниками освітнього процесу, зокрема, в академічній добросовістості; наявність періодичних опитувань здобувачів вищої освіти з питань забезпечення якості. 6. Розміщення проєктів ОП у відкритому доступі з можливістю надання пропозицій в онлайн-режимі. 7. Чіткість та зрозумілість правил прийому на ОП Економіка початкового (короткий цикл) рівня вищої освіти, відсутність дискримінаційних положень, врахування особливостей програми при визначенні сертифікатів ЗНО, необхідних для вступу на цю ОП, зручність доступу до них на веб-сторінці УДПУ імені Павла Тичини. 8. Чіткість та зрозумілість правил визнання результатів навчання отриманих у інших навчальних закладах, зокрема під час академічної мобільності, у неформальній та інформальній освіті; їх розміщення у вільному доступі для всіх учасників навчального процесу. 9. Зручність доступу до нормативної документації, інформаційних та довідкових ресурсів на веб-сторінці університету.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

Слабкі сторони. 1. Чітко не підкреслена унікальність ОП в контексті визначення її мети, цілей, особливостей та ПРН; регіональний контекст не відображений, в особливостях ОП зазначено вивчення програми, використання якої на даний час знаходиться під обмежувальними заходами. 2. Має місце недостатня залученість зовнішніх та внутрішніх стейкхолдерів до процедур перегляду та корегування цілей ОП та ПРН. 3. Відсутність у силабусах освітніх компонентів опису форм і методів навчання, опису індивідуальних науково-дослідних завдань; відсутність у вільному доступі силабусів обов'язкових освітніх компонентів. 4. В силабусах та робочих програмах освітніх компонентів недостатньо роз'яснено критерії оцінювання роботи на окремих заняттях. 5. Процедури оскарження результатів оцінювання нормативно не визначені. 6. Недостатня інформованість науково-педагогічних працівників на веб-сторінці університету про курси підвищення педмайстерності. 7. Недостатня залученість здобувачів ВО, що навчаються за ОП, до опитувань, відсутність опитувань з боку випускової кафедри. 8. Відсутність механізмів постійного зворотного зв'язку зі здобувачами ВО щодо прийнятих рішень за результатами опитувань. 9. Відсутність залучення зовнішніх професіоналів-практиків до проведення аудиторних занять, недостатнє використання потенціалу роботодавців для запровадження навчання за дуальною формою. Рекомендації 1. Чітко визначити унікальні відмінності ОП «051 Економіка» в ОП, зокрема, при формулюванні її, мети, цілей, особливостей та окремих ПРН; урахувати галузевий та регіональний контекст. Узгодити перелік комп'ютерних програм, що використовуються в освітньому процесі, врахувавши діючі на даний час обмеження та зміст освітніх компонентів. 2. Активно залучати всі групи внутрішніх та зовнішніх стейкхолдерів до обговорення цілей ОП та ПРН. 3. Представити в силабусах ОК форми і методи викладання, зміст індивідуальних науково-дослідних завдань. Розмістити у вільному доступі на веб-сторінці ЗВО силабуси обов'язкових ОК. 4. Чітко визначити в РПНД та силабусах критерії оцінювання роботи здобувачів ВО на окремих заняттях для кожного можливого значення балу за це заняття. 5. Нормативно закріпити порядок оскарження результатів оцінювання, що сприятиме уникненню можливих конфліктних ситуацій. 6. Розмістити на веб-сторінці університету інформацію щодо курсів педагогічної майстерності для НПП

університету. Відобразити проведення таких курсів у плані роботи університету. 7. Запровадити практику опитування здобувачів ВО з боку випускової кафедри, залучати здобувачів до більш активної участі в опитуваннях, що проводяться на загально університетському рівні. 8. Запровадити практику інформування здобувачів ВО щодо ухвалених рішень за результатами проведених опитувань. 9. Запровадити практику залучення зовнішніх професіоналів-практиків, зокрема, і роботодавців, до проведення аудиторних занять, обговорити з роботодавцями та керівництвом ЗВО перспективи запровадження навчання за дуальною формою.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

Під час роботи експертної групи в УДПУ імені Павла Тичини було встановлено, що ОП має визначені цілі, які відповідають загальній стратегії та місії університету. Так, основна мета його діяльності полягає у підготовці висококваліфікованих і конкурентоспроможних на національному і міжнародному ринках праці фахівців для освітніх та наукових установ, органів державної влади та управління, підприємств всіх форм власності за всіма рівнями вищої освіти у визначених галузях освіти, утвердження національних, культурних і загальнолюдських цінностей. Місія університету ... засновується на класичній тріаді: навчання – дослідження – громадське служіння, що узгоджується з цілями ОП – підготовка висококваліфікованих фахівців ступеня молодшого бакалавра із широким доступом до працевлаштування, які володіють сучасними теоретичними знаннями, методами аналізу економічних процесів, практичними навичками у сфері економіки і зацікавленістю у подальшому навчанні. Серед особливостей ОП зазначено уміння працювати зі спеціалізованими комп'ютерними програмами для підрахунку й аналізу даних, до переліку яких віднесено «1С Підприємство». На даний час має місце обмеження щодо використання у навчальному процесі цього програмного продукту (Лист МОНУ №1/9-309 від 05.06.2020, Указ Президента України: <https://www.president.gov.ua/documents/1842020-33629>). В ході фокус-групи з академічним персоналом було надано пояснення, що ліцензія на дану програму була отримана ще до введення обмежень, і на даний час оновлення ядра програми не відбувається. Разом з тим, ЕГ рекомендує вилучити вивчення даної програми з ОП. Також в результаті аналізу РНПД та силябусів обов'язкових ОК не підтвердилась інформація щодо використання програм MS Project та Access в навчальному процесі. Вивчення цих програм також вказано в особливостях ОП. ЕГ рекомендує переглянути перелік комп'ютерних програм для аналізу даних, та привести у відповідність задекларовані програмні продукти змісту освітніх компонентів. Наведені факти доводять відповідність цілей ОП місії та стратегії УДПУ імені Павла Тичини, але можна відзначити, що ні керівництво ЗВО, ні гарант ОП, ні стейкхолдери в ході відповідних зустрічей не змогли чітко визначити особливості ОП та її відмінність від аналогічних конкуруючих ОП інших ЗВО. Хоча на рівні університету такі відмінності від інших ОП початкового (короткого циклу) рівня вищої освіти чітко простежуються. Для оцінки цього підкритерію було проаналізовано такі документи: Статут УДПУ (<https://cutt.ly/gxfBuJ5>); Стратегія розвитку УДПУ на 2021–2025 рр. (<https://cutt.ly/BxfV4z3>); ОП 2019 «051 Економіка» (<https://cutt.ly/AxfBYwq>); ОП 2020 «051 Економіка» (<https://cutt.ly/1xggGnL>); проєкт ОП 2021 «051 Економіка» (<https://cutt.ly/fxgg7WV>); освітні програми, за якими здійснюється підготовка здобувачів в Навчально-науковому інституті економіки та бізнес-освіти (<https://cutt.ly/1xOh1gM>), Указ Президента України №184/2020 (<https://www.president.gov.ua/documents/1842020-33629>)

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

Під час зустрічей зі стейкхолдерами було з'ясовано можливість впливати на формування цілей та програмних результатів навчання. Зворотній зв'язок із роботодавцями здійснюється на підставі проведення щорічних спільних заходів (засідань кафедри економіки та соціально-поведінкових наук (витяги протоколів засідань додано до справи), семінарів та круглих столів), договорів про співробітництво, досліджень відкритих джерел та опитувань). Роботодавцями надані пропозиції щодо зміни обсягу окремих ОК та їх переліку, які були враховані в ОП 2020 року. За пропозицією роботодавців введено освітні компоненти у ОП2020: директора ІІІ «ІНТЕРЕС-ЦЕНТР» А. А. Яценка - «Організація виробництва», директора ТОВ «РТА-ВУД» Р. Р. Шевчука – «Стратегія підприємства», «Оподаткування суб'єктів господарювання». Налагоджена співпраця із здобувачами вищої освіти (<https://cutt.ly/bxTNVG6>; <https://cutt.ly/2xgjaTZ>). Проте під час фокус-груп не було надано незаперечних фактів, які б свідчили про участь здобувачів ВО у визначенні цілей та програмних результатів ОП. Рекомендовано активізувати

діяльність, спрямовану на залучення здобувачів ВО до процесів моніторингу та вдосконалення ОП. Для підтвердження цього підкритерію було проаналізовано такі документи: відгуки та рецензії, надані стейкхолдерами, протоколи спільних засідань кафедри економіки та соціально-поведінкових наук (додано до справи), результати анкетування студентів (<https://cutt.ly/2xgjaTZ>) та іншої інформації з веб-ресурсів університету (<https://udpu.edu.ua>)

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

У цілому цілі ОП і програмні результати навчання відповідають сучасним тенденціям розвитку реального сектора економіки, вимогам ринку праці, визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, галузевого та регіонального контексту. При розробці ОП враховано специфіку ринку праці м. Умань та регіону загалом, у контексті наявності лише двох ЗВО у Черкаській області, які здійснюють підготовку молодших бакалаврів. Однак цілі ОП і визначені ПРН не відображають регіонального контексту. Також цей контекст не прослідковується і в змісті освітніх компонентів. Урахування галузевого контексту відбувалося шляхом формулювання низки фахових компетентностей серед яких: здатність виявляти знання та розуміння проблем предметної області, основ функціонування сучасної економіки на мікро-, мезо-, макро- та міжнародному рівнях (СК 1); здатність здійснювати професійну діяльність у відповідності з чинними нормативними та правовими актами (СК 2); розуміння особливостей сучасної світової та національної економіки, їх інституційної структури, обґрунтування напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави (СК 6) тощо. Відповідно до галузевого контексту сформульовано ПРН, наприклад: знати та використовувати економічну термінологію, пояснювати базові концепції мікро- та макроекономіки; розуміти принципи економічної науки, особливості функціонування економічних систем (ПРН 4). В ОП враховано тенденції впровадження компетентнісної парадигми, концепції «навчання впродовж життя», професійної підготовки соціально-відповідального майбутнього економіста та галузевого контексту під час формулювання цілей ОП та ПРН. Досвід аналогічних ОП провідних вітчизняних ЗВО досліджувався через інформаційні матеріали офіційних сайтів (Мукачівського державного університету, Харківського національного аграрного університету імені В. В. Докучаєва, Київського національного торговельно-економічного університету, ДВНЗ «Київський національний університет імені Вадима Гетьмана») та особисте спілкування членів проєктної групи з представниками цих ЗВО. Він був врахований при формулюванні цілей ОП та ПРН. Також в ході фокус групи з академічним персоналом було зазначено, що досвід іноземних ЗВО використовується через його відстеження викладачами кафедри економіки та соціально-поведінкових наук, однак, на думку ЕГ, його урахування в ОП чітко не простежується і документально не підтверджено.

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

Стандарт вищої освіти початкового (короткого циклу) рівня спеціальності 051 Економіка галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки відсутній. Визначені ОП програмні результати навчання відповідають Національній рамці кваліфікацій для 5 кваліфікаційного рівня та короткому циклу вищої освіти Рамки кваліфікацій Європейського простору вищої освіти (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 25.06.2020 р. № 519). Також ЕГ відзначає, що ОП була затверджена Вченою радою університету 30 квітня 2020 р., тобто, до прийняття зазначеної Постанови. Тому має місце невідповідність між вказаним номером цього кваліфікаційного рівня в ОП (шостим) і номером, зазначеним в чинній Рамці кваліфікацій (п'ятим). В проєкті ОП на 2021 рік ця невідповідність усунута.

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

1. Активна співпраця членів проєктної групи із роботодавцями в питаннях оновлення освітніх компонентів ОП. 2. Урахування досвіду вітчизняних ЗВО при формулюванні цілей ОП та ПРН.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

Слабкі сторони 1. Мета, цілі та програмні результати навчання освітньої програми недостатньо визначені як унікальні, регіональний контекст не відображений. 2. Відсутня практика періодичного обговорення складових ОП та змісту підготовки здобувачів за нею з представниками інших ЗВО; відсутнє підтвердження урахування закордонного досвіду при проєктуванні та перегляді змісту ОП. 3. Має місце недостатня залученість зовнішніх і внутрішніх стейкхолдерів до процедур перегляду та корегування цілей ОП та ПРН. 4. В переліку комп'ютерних програм для аналізу даних, як елемент унікальності ОП, визначено використання програми «1С Підприємство», вивчення якої є

неприпустимим на даний час. Рекомендації 1. Чітко сформулювати унікальні відмінності ОП «051 Економіка» в ОП, зокрема, при визначенні її цілей та окремих ПРН. 2. Викладачам, які забезпечують освітній процес, доцільно долучатись до науково-методичних заходів з питань обговорення змісту підготовки фахівців спеціальності 051 Економіка. 3. Впровадити практику постійного моніторингу тенденцій розвитку спеціальності та вимог ринку праці із урахуванням галузевого та регіонального контексту, що дозволить максимально наблизити якісні характеристики ОП до фахових вимог роботодавців. Активно залучати всі групи стейкхолдерів, особливо здобувачів ВО та представників органів студентського самоврядування, до обговорення цілей та програмних результатів ОП. 4. Узгодити перелік комп'ютерних програм для аналізу даних, врахувавши діючі на даний час обмеження та зміст освітніх компонентів.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень Е

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

Освітня програма загалом є узгодженою за підкритеріями 1.1, 1.4 з недоліками, які не є суттєвими. Мета та цілі ОП відповідають стратегії ЗВО. За відсутності Стандарту вищої освіти, освітня програма в частині формулювання результатів навчання загалом відповідає вимогам 5 рівня НРК. Має місце певна невідповідність вимогам підкритеріїв 1.2 та 1.3. Пропозиції роботодавців стосовно змін ОП переважно стосуються освітніх компонентів. Пропозицій щодо змін у цілях ОП, програмних результатах навчання та формулюванні компетентностей не зафіксовано. Не знайшло підтвердження і надання пропозицій щодо змін до ОП з боку здобувачів ВО, що навчаються за ОП та органів студентського самоврядування. При формулюванні цілей ОП, ПРН та змісту окремих освітніх компонентів не врахований регіональний контекст. Можливо, ці чинники є причиною низького набору на денну форму навчання за даною ОП. Незважаючи на фрагментарні зустрічі з представниками інших ЗВО, відсутня постійно діюча практика обговорення змісту ОП, зокрема, в рамках круглих столів та інших науково-методичних заходів. Серед особливостей ОП зазначено використання програмних продуктів. Однак програма "1С Підприємство" на даний час не рекомендована МОН України до застосування в навчальному процесі ЗВО, а вивчення MS Project та MS Access не передбачено в обов'язкових освітніх компонентах. На думку ЕГ, вказані недоліки не мають фундаментального характеру та можуть бути усунуті впродовж одного року.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Обсяг ОП становить 120 кредитів ЄКТС. В ОП2019/ОП2020: цикл «Загальна підготовка» – 37/38 кредитів, цикл «Професійна підготовка» – 43/42 кредити. Дисципліни за вибором здобувачів ВО – 30/30 кредитів, блок «Практична підготовка» – 9/9 кредитів, атестація здобувачів ВО – 1/1 кредит ЄКТС. Питома вага дисциплін за вибором здобувачів ВО у структурі ОП складає 25 % (ОП2019/ОП2020). Загалом обсяг ОП та окремих освітніх компонентів відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження та Положенню про організацію освітнього процесу в УДПУ. Строк підготовки здобувачів вищої освіти за початковим рівнем (короткий цикл) вищої освіти становить 1 рік 10 місяців. Для підтвердження цього критерію проаналізовано такі документи: ОП2019 (<https://cutt.ly/AxfBYwq>), Навчальний план 2019 (<https://cutt.ly/CxkMn3R>), ОП2020 (<https://cutt.ly/1xggGnL>), Навчальний план 2020 (<https://cutt.ly/3xhjJgn>), Положенню про організацію освітнього процесу в УДПУ (<https://cutt.ly/Hxg6TAi>)

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

ОП «051 Економіка» достатньо структурована, містить обов'язкові компоненти та дисципліни вільного вибору здобувача ВО, що розподілено на цикли: I. Цикл загальної підготовки, що розподілені на дисципліни гуманітарної та фундаментальної підготовки та II. Цикл професійної підготовки. Загальний обсяг кредитів обов'язкових компонентів складає 80 кредитів ЄКТС. III. Дисципліни вільного вибору здобувача ВО становлять 30 кредитів ЄКТС. IV. Випускна атестація і практика – 10 кредитів ЄКТС. Обов'язкові компоненти згідно ОП та НП вивчаються протягом всього терміну навчання 1-4 семестр, дисципліни вільного вибору здобувача ВО - 2-4 семестр. Кількість і назви компонентів ОП відповідають навчальному плану за відповідний рік. Зміст ОП має чітку структуру і містить логічно пов'язані освітні компоненти, які забезпечують досягнення цілей та програмних результатів навчання ОП, що репрезентує Матриця відповідності програмних компетентностей компонентам ОП і Матриця забезпечення

програмних результатів навчання відповідними компонентами ОП. Структурно-логічна схема ОП «051Економіка» відображає опис логічної послідовності та вивчення ОК. ОП (2019 р. та 2020 р.) демонструє комплексність та взаємопов'язаність освітніх компонентів, їх спрямованість на досягнення заявлених цілей та ПРН. НП сформований відповідно до опису ОП та структурно-логічної схеми. В ОП 2020 року структура принципово не змінена, проте вибіркові дисципліни сформовані у 8 блоків по 4 дисципліни, з яких студенти мають можливість обрати дисципліни в обсязі 30 кредитів ЄКТС. Однак дисципліни вільного вибору студентів систематизовані лише в межах ОП, що ускладнює вибір здобувачами дисциплін з іншої ОП. Для підтвердження цього критерію проаналізовано такі документи: ОП2019 (<https://cutt.ly/AxfBYwq>), Навчальний план 2019 (<https://cutt.ly/CxkMn3R>), ОП2020 (<https://cutt.ly/1xggGnL>), Навчальний план 2020 (<https://cutt.ly/3xhjJgn>)

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Зміст ОП Економіка відповідає предметній області спеціальності 051 Економіка галузі знань 05 Соціальні і поведінкові науки. Освітня програма передбачає опанування базових освітніх компонентів та практичну підготовку фахівців із доступом до працевлаштування та подальшого навчання. Оскільки ОП не має чіткої орієнтованості на підготовку молодших бакалаврів з економіки для окремих галузей національної економіки, вона в цілому відповідає цілям навчання спеціальності «Економіка». ОП передбачає об'єкт вивчення - загальні закони та закономірності функціонування, розвитку соціально-економічних систем, соціально-економічних процесів, їх моделювання, прогнозування і регулювання, мотивація і поведінка економічних суб'єктів. Всі освітні компоненти ОП в певній мірі відображають предметну область спеціальності. Змістове наповнення ОП відповідно до предметної області спеціальності формують навчальні дисципліни: які забезпечують отримання базових знань щодо понять, категорій та принципів функціонування та розвитку економічних процесів - політекономія, національна економіка, історія економічних вчень; дисципліни професійної підготовки - економіка підприємства, менеджмент, гроші і кредит, бухгалтерський облік, маркетинг, капітал підприємства: формування та використання; навчальна та виробнича практики забезпечують оволодіння навичками аналізу соціально-економічних процесів та явищ, вміння абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик економічних систем різного рівня, а також особливостей поведінки їх суб'єктів. Усі програмні результати навчання забезпечуються ОК, які включені до обов'язкової складової ОП. Дисципліни вільного вибору посилюють формування навичок аналізу економічних процесів та прийняття рішень у конкурентних умовах ринкової економіки. Підтвердженням зазначеного вище є робочі програми навчальних дисциплін (<https://cutt.ly/kxhkrJr>), силабуси дисциплін вільного вибору (<https://cutt.ly/LxhjbCf>) та Перелік навчальних дисциплін вільного вибору (<https://cutt.ly/IxhjiDp>)

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

В УДПУ імені Павла Тичини формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів початкового рівня (короткого циклу) вищої освіти реалізується через їх право на вибір навчальних дисциплін в обсязі 30 кредитів ЄКТС. Частка дисциплін вільного вибору здобувачів ВО за даною ОП складає 25 %, що свідчить про виконання норми ст. 5 Закону України «Про вищу освіту». Формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів з урахуванням їх здібностей, професійних інтересів, потреб, можливостей реалізується у вигляді індивідуального навчального плану, який формується кожного року і містить інформацію про опанування обов'язкових і вибіркових освітніх компонентів ОП, інших складових освітнього процесу. Пропозиції щодо Переліку вибіркових дисциплін університету, рекомендованих для вивчення в наступному році, розміщують для ознайомлення здобувачів на сайті університету (<https://cutt.ly/IxhjiDp>) та інституту (<https://cutt.ly/sxhxnzg>). Можливість формування індивідуальної освітньої траєкторії в УДПУ імені Павла Тичини регламентується: Положенням про організацію освітнього процесу, Положенням про порядок вільного вибору навчальних дисциплін здобувачами вищої освіти, Положенням про дистанційне навчання, Положенням про порядок реалізації прав на академічну мобільність здобувачами вищої освіти (<https://udpu.edu.ua/pro-universytet/dokumenty>). Спількування зі здобувачами вищої освіти підтвердило їхню поінформованість про порядок вибору дисциплін, тем курсових, баз практики, академічної мобільності в контексті формування індивідуальної освітньої траєкторії. Вибір дисциплін здобувачами 2 курсу навчання (вступ 2019 р.) здійснювався за блочним принципом (2 блоки з 8 дисциплін, де в кожному блоці дублюються 5 дисциплін: ВВ1.1.01=ВВ1.2.01, ВВ1.1.0=ВВ1.2.03, ВВ1.1.06=ВВ1.2.06, ВВ1.1.08=ВВ1.2.08). для здобувачів, що навчаються за ОП 2020 р. удосконалено процедуру вибору дисциплін: вибір здійснюється однієї освітньої компоненти з кожного з 8 блоків. В кожному з них наявні 3 дисципліни фахового спрямування, та передбачена можливість вибрати дисципліну з іншої освітньої програми. Механізм вибору дисциплін з іншої освітньої програми для здобувачів потребує більш чіткого опису. Також необхідно надати зручний інструмент для здобувачів ВО щодо пошуку вибіркових освітніх компонентів інших ОП. ЕГ відзначає прогрес в 2020-2021 навчальному році у механізмі забезпечення вільного вибору здобувачами ВО відповідних освітніх компонентів та формуванні індивідуальної освітньої траєкторії.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

Ознайомлення зі змістом ОП та навчальним планом, дозволило дійти висновку, що в них передбачена передбачають підготовка здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути заявлені компетентності та ПРН. Під час фокус-груп з академічним персоналом було відзначено, що практичне спрямування навчання забезпечується через такі форми як ділові та практичні ігри, розв'язування практичних завдань, розгляд конкретних ситуацій. Цільову спрямованість на практичну підготовку здобувачів має виокремлений в ОП блок ОК «Практична підготовка»: навчальна практика у 2-му (3 кредити ЄКТС) та виробнича практика у 4-му семестрах (6 кредитів ЄКТС) у навчальному плані. Організація проходження практик регламентується Положенням про організацію практик (<https://cutt.ly/VxhQRGy>), договорами про бази практик студентів (Розділ Угоди про співпрацю та практику: <https://udpu.edu.ua/pro-universitytet/dokumenty>). Основними базами практик для здобувачів вищої освіти на ОП, згідно укладених договорів (протокол засідання кафедри економіки та соціально-поведінкових наук №11 від 24.05.2019 р. - додано до справи на запит ЕГ), є: Уманський відділок КП Черського обласного об'єднаного бюро технічної інвентаризації; Липовецьке АТП, м. Липовець, Вінницька обл.; ТОВ Укргазифікація-центр, м. Умань; Страхова компанія ТАС, м. Умань; ФОП «Ковальов І.В.», м. Умань; СТОВ «Верхнячка АГРО», смт. Верхнячка, Черкаська обл.; ФОП «Семенюк О.В.», м. Умань; ПП «ІНТЕРЕС-ЦЕНТР», м. Умань; ТОВ «РТА-ВУД» м. Умань; Уманська філія ТОВ «Омега-авто», м. Умань; ПП «Фрост Клімат», м. Умань; ТОВ «ПВІ Україна», м. Умань; Фермерське господарство «Ластівка-1», с. Анопіль, Тульчинський р-н.; Управління праці та соціального захисту населення, м. Умань; ФОП Коробко О.С., смт. Єрки, Катеринопільський р-н., Черкаська обл.; ТОВ «Стандарт Будівельний», м. Умань; ПАТ КБ «ПриватБанк», м. Умань; магазин «Продукти – 319», м. Умань; ТОВ «БАЛТА – ХЛІБ», м. Балта, Балтський р-н., Одеська обл.; ФОП Кублик Л.І., с. Голованівськ, Голованівський р-н., Кіровоградська обл. Результати опитування здобувачів ВО засвідчили, що вибір бази практики відбувається здобувачем, в разі необхідності, кафедра пропонує вибір із наявного переліку. У цілому здобувачі вважають достатнім обсяг практичної підготовки. Практична підготовка дозволяє здобувачам опанувати не тільки практичний досвід, а й узагальнити та вдосконалити здобуті ними знання, практичні уміння та навички, підготуватися до самостійної трудової діяльності.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), які формуються в межах освітніх компонент: здатність діяти соціально-відповідально та свідомо (історія та культура України, господарське законодавство, менеджмент); вміння ставити завдання і формулювати цілі, чітко планувати та керувати часом, почуття відповідальності, вміння працювати в групі, здійснювати ефективну комунікацію (діловодство з використанням комп'ютерних технологій, політекономія, національна економіка, менеджмент, економіка підприємства, гроші і кредит, організація виробництва); здатність бути критичним і самокритичним, приймати рішення та вирішувати проблеми, креативність (менеджмент, маркетинг); здатність приймати неупереджені і мотивовані рішення, визначати інтереси та мотиви поведінки інших осіб, розв'язання конфліктних ситуацій (маркетинг, менеджмент, господарське законодавство); аналітичне мислення, прийняття стратегічних рішень, передбачати та запобігати ризикам (статистика, менеджмент, основи наукових досліджень). Набуття здобувачами ВО соціальних навичок сприяє застосування сучасних методів навчання (ситуаційні завдання, дискусії, ділові ігри, робота в малих групах, кейс-методи тощо), за рахунок уміння вчитися і організовувати свій час, виступати перед аудиторією, проявляти себе у студентському житті університету (позанавчальні заходи: лекції із стейкхолдерами, воркшопи, тренінги, «Тижні професій», «Презентація професій», суспільна діяльність, тощо). Ці навички дозволяють випускникам ОС бути конкурентоспроможними на ринку праці. Разом з тим на зустрічі зі здобувачами ВО респонденти не змогли пояснити своє розуміння таких навичок. Тому доцільним є акцентування з боку викладачів в ході викладання окремих дисциплін на цьому компоненті освітнього процесу.

7. Зміст освітньої програми урахує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Професійний стандарт на даний час для спеціальності «Економіка» відсутній. Професійна кваліфікація за даною ОП не присвоюється.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Співвіднесення обсягу окремих компонентів ОП із фактичним навантаженням здобувачів вищої освіти регламентує Положення про організацію освітнього процесу в УДПУ імені Павла Тичини (<https://cutt.ly/Hxg6TAi>). Обов'язковим елементом навчального плану є визначення трудомісткості засвоєння навчальних дисциплін як у академічних годинах, так і у кредитах ЄКТС. Згідно з Положенням, обсяг одного кредиту ЄКТС для освітніх програм становить 30 годин, максимальна кількість аудиторних годин на 1 кредит 16 годин, а решту часу відводиться на самостійну роботу. Під час роботи у фокус-групах зі здобувачами вищої освіти і представниками самоврядування, експертною групою було встановлено адекватність фактичного навантаження в порівнянні з обсягом освітніх компонентів. Середньотижневе аудиторне навантаження здобувачів вищої освіти денної форми навчання становить 25-28 годин. Кількість ОК не перевищує на рік: 1 курс – 16, 2 курс – 17. Загальне навантаження за навчальним планом (2019, 2020 рр.) складає 3600 годин, з них 1544 годин (42,9%) – аудиторна робота, у тому числі лекції – 676 годин (43,8%),

практичні заняття - 868 годин (56,2%). Самостійна робота за навчальним планом складає 2056 годин (57,1%). Аудиторні години у більшості дисциплін рівномірно розподілені між лекційними та практичними заняттями, про що свідчать навчальні плани 2019 р. (<https://cutt.ly/CxkMn3R>) та 2020 р. (<https://cutt.ly/3xhjJgn>) та робочі програми навчальних дисциплін 2020 р. (<https://cutt.ly/kxhkrJr>)

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

Підготовка здобувачів за дуальною формою освіти не здійснюється, хоча в ході зустрічі з роботодавцями була надана інформація, що вони підтримують таку форму навчання і готови надати необхідну підтримку її запровадження.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

Має місце прогрес ЗВО у реалізації права здобувачів ВО на вільний вибір освітніх компонентів та формування індивідуальної освітньої траєкторії.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

Слабкі сторони 1. Відсутність зручного доступу до переліку освітніх компонентів вільного вибору інших ОП та опису їх змісту, зокрема, у формі силабусів. 2. Попри наявні потенціальні можливості щодо запровадження дуальної форми навчання, така практика відсутня. 3. Недостатнє розуміння здобувачами ВО сутності набуття ними соціальних навичок. Рекомендації 1. Доцільним є удосконалення механізму доступу до вибіркового освітніх компонентів, які пропонуються за іншими ОП. 2. Пропонується обговорити з роботодавцями та керівництвом ЗВО перспективи запровадження навчання за дуальною формою. 3. Доцільним є постійне інформування студентів в ході навчальних занять щодо сутності соціальних навичок, механізмів їх формування та напрямів використання у майбутній фаховій та навчальній діяльності.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

Обсяг, зміст та структура ОП загалом узгоджена за підкритеріями 2.1-2.9. Обсяг ОП 2019 р. та 2020 р. та освітніх компонентів у кредитах ЄКТС відповідають вимогам законодавства, зміст ОП узгоджується з предметною областю Економіка. Має місце комплексність та взаємопов'язаність освітніх компонентів, їх спрямованість на досягнення заявлених цілей та ПРН, у тому числі формування соціальних навичок. Має місце прогрес в організації вільного вибору ОК здобувачами ВО, що сприяє формуванню їх індивідуальної освітньої траєкторії. Проте ОП потребує удосконалення механізму доступу до опису вибіркового освітніх компонентів, які пропонуються іншими ОП, через веб-сторінку університету. Недостатньо уваги приділяється інформуванню здобувачів щодо сутності соціальних навичок, хоча їх формування передбачено в змісті освітніх компонентів. Недостатньо реалізований потенціал дуальної форми навчання. Загалом зазначені недоліки не здійснюють істотного впливу на підготовку здобувачів. На думку ЕГ, ОП відповідає визначеному критерію з недоліками, що є не суттєвими.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Правила прийому на навчання для здобувачів вищої освіти затверджені вченою радою УДПУ імені Павла Тичини 22 грудня 2020 року та оприлюднені на офіційному сайті за посиланням <https://cutt.ly/uxcdP4i>. Інформація подана коректно, систематизовано, чітко та зрозуміло, що було підтверджено при інтерв'юванні здобувачів, які зазначили,

що у них не виникало зауважень до правил прийому перед вступом до університету. В правилах прийому дискримінаційних положень для потенційних вступників за даною ОП не виявлено.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Відповідно до правил прийому на навчання до УДПУ імені Павла Тичини (<https://cutt.ly/zxcftLs>), вступ на перший курс відбувається на основі зовнішнього незалежного оцінювання (1. Українська мова та література із ваговим коефіцієнтом 0,45, 2. Іноземна мова або географія з ваговим коефіцієнтом 0,45) та свідоцтва про ПЗСО (ваговий коефіцієнт – 0,1). Можна зробити висновок, що правила прийому за освітньою програмою враховують особливості самої ОП: наявність сертифіката ЗНО з географії, встановлення відповідних вагових коефіцієнтів.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО регулюється Положенням про перезарахування навчальної дисципліни та визначення академічної різниці (<https://cutt.ly/sxcflS3>), Положенням про порядок відрахування, поновлення, переведення здобувачів вищої освіти УДПУ імені Павла Тичини (<https://cutt.ly/XxcfQah>) та Положенням про порядок реалізації права на академічну мобільність здобувачами вищої освіти в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини (<https://cutt.ly/5xcfOEK>), відповідно до яких перезарахування навчальних дисциплін здійснюється за заявою особи на підставі академічної довідки за умови однакової назви навчальної дисципліни, її обсягу та форм підсумкового контролю. У випадках, коли назви навчальних дисциплін мають значні розбіжності однак їх змістова частина та вимоги до знань співпадають, та коли загальний обсяг годин відрізняється але не менший 70% обсягу дисципліни, передбаченої навчальним планом університету – формується комісія у складі двох осіб: завідувача відповідної кафедри та одного з викладачів, який викладає ту саму або споріднену дисципліну. За висновками її роботи директор інституту приймає рішення про можливість перезарахування дисципліни. Усі документи, що регулюють питання визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО, розміщено на офіційному сайті УДПУ імені Павла Тичини та знаходяться у відкритому доступі. Хоча практики застосування вказаних правил на даній ОП не було, на зустрічі із сервісними службами, проректором з гуманітарних питань було зазначено про прецеденти застосування правил визнання результатів навчання у навчальних закладах Португалії та Угорщини під час академічної мобільності студентів, що навчаються за іншими освітніми програмами.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті регулює Тимчасовий порядок визнання результатів навчання, здобутих у неформальній та інформальній освіті в УДПУ імені Павла Тичини (<https://cutt.ly/kxcfZVK>). Він містить чіткі та зрозумілі правила та знаходиться у вільному доступі на сайті ЗВО. Процедура визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті передбачає подання заяви з проханням визнати результати навчання, здобуті у неформальній освіті, із долученням документів, які засвідчують наведену в ній інформацію. Після чого формується предметна комісія у складі декана факультету, гаранта освітньої програми, на якій навчається здобувач та науково-педагогічних працівників, які викладають дисципліни, що пропонуються до перезарахування на основі визнання результатів навчання у неформальній освіті. Предметна комісія визначає можливість визнання, форми та строки проведення оцінювання для визнання результатів навчання у неформальній освіті. Предметна комісія надає 10 робочих днів для підготовки здобувача до підсумкового контролю та 20 робочих днів для написання письмової роботи (за наявності). Підсумковий контроль проходить у вигляді екзамену, за результатами якого виставляється підсумкова оцінка, відповідно до якої і робиться висновок щодо визнання результатів навчання отриманих у неформальній освіті. Університет може визнати результати навчання, здобуті у неформальній освіті у обсязі, не більше 6 кредитів на початковому і першому рівні освіти в межах навчального року. У ході зустрічей з фокус – групами неодноразово акцентувалась увага на тому, що в університеті реалізуються такі заходи неформальної освіти, як курси, тренінги, семінари, майстер-класи, лекції та практикуми. При інтерв'юванні здобувачів встановлено, що практики визнання результатів навчання в неформальній освіті за даною ОП не було, однак вони проінформовані про таку можливість.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

1. Правила прийому на освітню програму чіткі та зрозумілі, не містять дискримінаційних положень, враховують особливості самої програми та знаходять у відкритому доступі на сайті УДПУ імені Павла Тичини. 2. Правила визнання результатів навчання отриманих у інших навчальних закладах, зокрема під час академічної мобільності є чіткими та зрозумілими та знаходяться у вільному доступі для всіх учасників навчального процесу.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

Слабкі сторони: Відсутність прецедентів визнання результатів навчання отриманих в інших ЗВО та при неформальній і інформальній освіті. Рекомендації: Більш активне залучення здобувачів до неформальної освіти

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень B

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

Загалом ОП узгоджена за підкритеріями 3,1 - 3,4. Правила прийому на навчання є чіткими, зрозумілими та враховують особливості самої програми. Розроблені та функціонують правила визнання результатів навчання отриманих у інших навчальних закладах та у неформальній освіті, здобувачі проінформовані про такі можливості. Однак, практика визнання результатів навчання в інших навчальних закладах та в неформальній освіті відсутня, а серед здобувачів спостерігається відсутність інтересу до неформальної освіти, що віднесено до слабких сторін. На думку ЕГ, наведені слабкі сторони є несуттєвими, а освітня діяльність за цією ОП в цілому відповідають Критерію 3.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Освітній процес в УДПУ імені Павла Тичини здійснюється відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини» <https://cutt.ly/CxsTrбу>. В ньому зазначено, що «Свобода в дослідницькій, викладацькій і навчальній діяльності є основним принципом університетського життя, а Університет, у межах своєї компетенції, гарантує її дотримання і реалізацію» (с. 10). Студентоцентрованість організації освітнього процесу відображена в цьому положенні тим, що здобувачі ВО, зокрема, мають право на вибір форми навчання під час вступу до Університету, участь в обговоренні та вирішенні питань удосконалення освітнього процесу, науково-дослідної роботи. Дотримання цих положень підтверджено в ході фокус-груп зі здобувачами ВО та представниками студентського самоврядування. Реалізація принципів студентоцентрованого навчання відображена і в «Стратегії розвитку Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини на 2021-2025 рр.» <https://cutt.ly/Vxht5bС> Форми і методи викладання задекларовані в ОП. Це проблемні, інтерактивні, проектні, інформаційно-комп'ютерні, саморозвиваючі, колективні та інтегративні технології навчання. Лекційні заняття мають інтерактивний, науково-пізнавальний характер. Практичні заняття проводяться з використанням поширених методів: кейс-метод, ситуаційні завдання, ділові ігри, підготовка презентацій з використання сучасних професійних програмних засобів. Використання конкретних методів відображене в робочих програмах навчальних дисциплін в розділі «Методи навчання» і спрямоване на досягнення заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання. Разом з тим в силабусах ОК ці методи не відображені. В ході фокус груп зі здобувачами ВО, академічним персоналом та при ознайомленні з порядком використання інформаційного навчального середовища Moodle при огляді матеріальної бази встановлено, що на даний час в умовах дистанційного навчання переважно використовуються інтерактивні методи при проведенні лекційних занять. Практичні заняття проводяться шляхом самостійного виконання завдань студентами під керівництвом викладача. Результати виконання завдань завантажуються для перевірки за допомогою одного із засобів комунікації: інструмента «Завдання» Moodle, Вайбер або Телеграм груп, електронну пошту. Студенти визначають зручний для себе спосіб комунікації самостійно.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

Інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання в межах окремих ОК представлена в електронному вигляді робочих програмах навчальних дисциплін <https://cutt.ly/NxfYeS5>

та силабусах за посиланнями <https://cutt.ly/dxfYc4z> та <https://cutt.ly/GxfILMx> і є вільно доступною для всіх учасників освітнього процесу. Слід зазначити, що на веб-сторінці університету силабуси представлені лише для ОК вільного вибору, а ПРНД – лише для обов'язкових дисциплін, що є певним недоліком. Хоча такі документи існують і наведені в таблиці 1 відомостей з самооцінювання. Також відповідна інформація озвучується на перших заняттях з відповідних дисциплін, що було підтверджено в ході фокус-груп з академічним персоналом та здобувачами ВО. Інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання представлена і в інформаційному забезпеченні відповідник ОК в середовищі Moodle, що було показано в ході огляду матеріальної бази. Зважаючи на постійну роботу здобувачів з цим середовищем в ході навчання, на думку експертної групи, така форма інформування є найбільш ефективною.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

Поєднання навчання і досліджень під час реалізації ОП Економіка здійснюється шляхом виконання студентами індивідуальних науково-дослідних завдань (ІНДЗ, що нормативно закріплено в «Положення про організацію освітнього процесу в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини» <https://cutt.ly/CxsTr6y>). Вони виконуються або повністю самостійно, або під керівництвом викладача. Зміст ІНДЗ відображений в РПНД відповідного освітнього компонента, методичні вказівки до їх виконання - в інформаційному забезпеченні ОК, представленому в середовищі Moodle. В критеріях оцінювання зазначена максимальна кількість балів, які може отримати здобувач за виконання такого завдання. В силабусах зазначено, що студенти мають право самостійно обирати/визначати тему ІНДЗ. Разом з тим зміст цих завдань в таких документах не відображений. В ході резервної зустрічі з'ясовано, що здобувачі ВО, що навчаються за даною ОП, залучались до участі в наукових заходах університету, зокрема, наукових конференцій, але лише в якості слухачів. Разом з тим, їх участь з доповідями в таких заходах позитивно вплинула би на досягнення ПРН, зокрема ПРН11, ПРН12, ПРН14, ПРН15, ПРН20.

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

Обсяг, зміст та структура ОП загалом узгоджена за підкритеріями 2.1-2.9. Обсяг ОП 2019 р. та 2020 р. та освітніх компонентів у кредитах ЄКТС відповідають вимогам законодавства, зміст ОП узгоджується з предметною областю Економіка. Має місце комплексність та взаємопов'язаність освітніх компонентів, їх спрямованість на досягнення заявлених цілей та ПРН, у тому числі формування соціальних навичок. Має місце прогрес в організації вільного вибору ОК здобувачами ВО, що сприяє формуванню їх індивідуальної освітньої траєкторії. Проте ОП потребує удосконалення механізм доступу до опису вибіркового освітніх компонентів, які пропонуються іншими ОП, через веб-сторінку університету. Недостатньо уваги приділяється інформуванню здобувачів щодо сутності соціальних навичок, хоча їх формування передбачено в змісті освітніх компонентів. Недостатньо реалізований потенціал дуальної форми навчання. Загалом зазначені недоліки не здійснюють істотного впливу на підготовку здобувачів. На думку ЕГ, ОП відповідає визначеному критерію з недоліками, що є не суттєвими. Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою Перегляд освітніх програм здійснюється у формі оновлення або модернізації. Відповідні процедури визначаються «Положенням про освітні програми в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини» <https://cutt.ly/nxlMPr6>. Зокрема, зазначено, що ОП може щорічно оновлюватись в частині усіх компонентів, крім місії, цілей і ПРН (с. 22). Підставами для цього можуть бути ініціативи гаранта, НПП, стейкхолдерів. Для ОП «Економіка» пропозиції щодо зміни обсягу окремих ОК та їх переліку були надані роботодавцями, що підтверджується представленими у відомостях з самооцінювання їх відгуках-рецензіях. Ця ж інформація була підтверджена в ході зустрічі із роботодавцями. Обговорення наданих пропозицій відбувалося на засіданнях випускової кафедри, що підтверджується наданими на запит ЕГ витягами з протоколів засідань кафедри. Ураховання наданих пропозицій відображено в ОП 2020 року. Сучасні практики й наукові досягнення у відповідних галузях враховуються при організації освітнього процесу шляхом використання в якості навчально-методичної літератури підтримки ОК підручників і навчальних посібників, виданих впродовж останніх п'яти років, у тому числі й власно розроблених. Ця інформація представлена у РПНД та силабусах відповідних ОК. В ході ознайомлення з інформаційним забезпеченням ОК, розташованим в середовищі Moodle, встановлена його відповідність сучасним тенденціям розвитку відповідних галузей. Також науково-педагогічні працівники провадять власні наукові дослідження, що є дотичними до освітніх компонентів, які вони забезпечують. Це відображено у таблиці 2 відомостей з самооцінювання. Проведення аналізу внесених змін у зміст окремих ОК на даний час обмежується тим, що освітній процес за даною ОП провадиться лише другий рік.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

Орієнтація на урахування інтернаціоналізації в процесах організації й проведення навчання, викладання та наукових досліджень відображена в «Концепції інтернаціоналізації Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини на 2020-2015 рр.» <https://cutt.ly/ixgr3OU>. В ній, зокрема зазначена стратегічна

мета інтернаціоналізації університету шляхом інтеграції у світову та європейську систему освіти, науки та виховання задля якісної підготовки компетентних фахівців. Це знаходить відображення в участі НПП кафедри економіки та соціально-поведінкових наук у міжнародних наукових заходах, публікації результатів наукових досліджень і закордонних виданнях, у тому числі тих, що проіндексовані в наукометричних базах Scopus та WoS <https://cutt.ly/9xgyEPI>, таблиця 2 відомостей з СО. Разом з тим слід зазначити, що залучення студентів до таких заходів не відбулось. В ході фокус-груп з'ясовано, що основними причинами цього були малий термін існування даної ОП та провадження освітнього процесу переважно за дистанційними технологіями навчання, що істотно обмежило міжнародні контакти. Впродовж останніх років університет долучався до участі у низці міжнародних проєктів у рамках програм Erasmus+ <https://cutt.ly/cxgolgL>. Однак викладачі кафедри економіки та соціально-поведінкових наук до такої діяльності за останніх 5 років не залучались. В ході зустрічі зі здобувачами ВО з'ясовано, що студенти знають про можливості навчання за кордоном, зокрема, про існування програм подвійного диплому. Однак така практика на даний час для студентів спеціальності Економіка ще не застосовувалась. Всі учасники освітнього процесу мають вільний безоплатний доступ до міжнародних інформаційних ресурсів в тестовому режимі. Відповідні посилання розміщені на веб-сторінці бібліотеки <https://cutt.ly/3xl5GqF>. Також університет отримав однорічний доступ до електронних книг (майже 39 тис. видань) на платформі ScienceDirect (включно з безстроковим доступом до колекції 2088 електронних монографій 2019-2020 рр.), про що було проінформовано всіх учасників освітнього процесу на веб-сторінці університету <https://cutt.ly/txl5p8t>.

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

1. Широке застосування різноманітних засобів комунікації при організації освітнього процесу. 2. Розвинена інформаційна підтримка освітніх компонентів у середовищі Moodle.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

Слабкі сторони 1. Форми і методи викладання не представлені в силабусах ОК, а тому доступ до їх опису з боку здобувачів ВО є обмеженим. 2. Відсутні у вільному доступі силабуси обов'язкових компонентів. 3. В силабусах лише декларується необхідність виконання ІНДЗ та можливість самостійного формування його змісту, однак не відображена сутність такого завдання. 4. В освітньому процесі даної ОП недостатньо використаний потенціал університету стосовно інтернаціоналізації Рекомендації. 1. Доцільно представити в силабусах ОК форми і методи викладання, для цього пропонується внести зміни у відповідне Положення. 2. Необхідно розмістити у вільному доступі на веб-сторінці ЗВО силабуси обов'язкових ОК. 3. Рекомендується відобразити зміст ІНДЗ в силабусах ОК. 4. Доцільним є більш активне залучення викладачів профільюючої кафедри та здобувачів ВО, що навчаються за даною ОП, до участі в міжнародній співпраці за всіма її напрямками.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

На думку експертної групи, загалом має відповідність організації освітнього процесу за критерієм 4. Форми та методи навчання і викладання відображені в робочих програмах освітніх компонентів і сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання. Студентоцентрованість забезпечується правом здобувачів ВО на вибір форми навчання під час вступу до Університету, участь в обговоренні та вирішенні питань удосконалення освітнього процесу, науково-дослідної роботи. Інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання в межах окремих освітніх компонентів загалом представлена для обов'язкових ОК в робочих програмах, а для вибіркового ОК – в силабусах. Також інформація повідомляється в ході занять та розміщена в навчальному середовищі Moodle в інформаційному забезпеченні відповідних ОК. Відбувається оновлення змісту окремих ОК, зокрема, за пропозиціями роботодавців. Для залучення здобувачів ВО до наукової діяльності в межах всіх ОК передбачено виконання ІНДЗ - індивідуального-науково-дослідного завдання. Через веб-сторінку бібліотеки організований доступ до світових інформаційних ресурсів, що сприяє інтернаціоналізації освітньої діяльності. У вільному доступі на веб-сторінці університету розміщена інформація про міжнародні грантові програми, з якими здобувачі ВО загалом обізнані. Окремі недоліки за підкритеріями 4.1, 4.2 мають переважно технічний характер і пов'язані з відсутністю у вільному доступі на веб-сторінці університету силабусів обов'язкових компонентів, хоча у відомостях СО вони присутні. В силабусах не відображені використовувані методи навчання та викладання, зміст ІНДЗ; відсутні РПНД для ОК вільного вибору. Відповідно до підкритерію 4.5 має місце недостатня залученість здобувачів ВО даної ОП до реальної міжнародної діяльності, що може бути пояснене невеликим терміном існування ОП, карантинними обмеженнями, у тому числі за кордоном, які істотно спливають на академічну мобільність, та використанням переважно дистанційної технології

навчання. На думку ЕГ, у порівнянні із сильними сторонами наведені слабкі сторони є незначними, а тому, враховуючи голістичний підхід в оцінюванні, має місце відповідність освітнього процесу за даною ОП підприємствам критерію 4 з недоліками, що не є суттєвими.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Форми проведення контрольних заходів та критерії оцінювання регламентуються Положенням про організацію освітнього процесу в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини (<https://cutt.ly/rxcf452>), Положенням про самостійну роботу здобувачів вищої освіти в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини (<https://cutt.ly/VxcgeGc>), Положенням про європейську кредитно-трансферну систему навчання в УДПУ імені Павла Тичини (<https://cutt.ly/uxcgiPy>). У них чітко та зрозуміло наведена інформація щодо форм контрольних заходів, порядку їх повторної здачі та самостійної роботи здобувачів. Чіткість та зрозумілість забезпечується за допомогою відображення зазначеної інформації в робочій програмі. У ній детально описано розподіл балів відповідно до змістових модулів, максимальні та мінімальні бали за виконання конкретного виду роботи тощо. Відповідно до положень формами контролю знань здобувачів освітньої програми є поточний, модульний і підсумковий. Поточний контроль здійснюється шляхом проведення практичних, лабораторних і семінарських занять. Модульний контроль проводиться шляхом написання тестів, письмових контрольних, розрахункових робіт, тощо. Підсумковий контроль здійснюється у формах екзамену або ж заліку з конкретної навчальної дисципліни. У ході інтерв'ювання здобувачів, встановлено, що критерії оцінювання контрольних заходів для них є чіткими та зрозумілими, інформація про конкретні форми проведення контрольних заходів та критерії їх оцінювання зазначена в робочих планах, які доступні студентам в особистих кабінетах Moodle, та повідомляється до їх відома на першому занятті відповідної дисципліни. Однак, виявлено недостатній рівень регламентації критеріїв оцінювання та порядку оскарження оцінки роботи студентів на окремо взятому занятті. Здобувачами та НПП в ході інтерв'ювання було зазначено, що за роботу на занятті здобувач може отримати певну кількість балів, визначених в РПНД, наприклад, від 0 до 3 балів, проте ЕГ так і не вдалося встановити, за якими критеріями відбувається це оцінювання. УДПУ імені Павла Тичини практикує анкетування здобувачів освіти задля моніторингу їх обізнаності з процедурами проведення контрольних заходів. (<https://udpu.edu.ua/news/systema-vnutrishnoho-zabezpechennya-yakostiosvity-v-universyteti>), результати якого оприлюднюються у відкритому доступі на веб-сторінці університету.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Стандарт вищої освіти за спеціальністю 051 Економіка для початкового рівня вищої освіти на даний час не затверджений. Атестація випускників освітньої програми проводиться у формі атестаційного екзамену відповідно до освітньої програми, затвердженої вченою радою Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини від 29 серпня 2019 року.

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Процедура та правила проведення контрольних заходів в УДПУ імені Павла Тичини регламентуються Положенням про організацію освітнього процесу в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини (<https://cutt.ly/rxcf452>), та Положенням про порядок створення та організацію роботи Екзаменаційної комісії в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини (<https://cutt.ly/oxcgoMa>). Правила проведення контрольних заходів є чіткими та зрозумілими, відповідні документи знаходяться у відкритому доступі на сайті Інституту економіки і бізнес-освіти у розділі «Навчання» та в інформаційно-освітньому середовищі Moodle (<https://dls.udpu.edu.ua>). За підсумками зустрічі зі здобувачами встановлено, що із правилами проведення контрольних заходів їх ознайомлюють заздалегідь, зазвичай на першій лекції відповідної ОК. Об'єктивність екзаменаторів забезпечується рівними умовами для всіх здобувачів вищої освіти, доступністю інформації про ці умови, єдиними критеріями оцінки, оприлюдненням строків проведення контрольних заходів, можливістю здійснення комп'ютерного тестування знань у інформаційно-освітньому середовищі для студентів денної та заочної форм навчання Moodle. Разом з тим, в університеті відсутні такі практики підвищення об'єктивності оцінювання, як прийом екзаменів двома викладачами, що без проблем може бути реалізоване за умов дистанційного навчання й прийому екзаменів у он-лайн режимі. Атестація здобувачів вищої освіти здійснюється відкрито, прозоро і гласно, на відео-зустрічі здобувачі заявили, що на іспитах може бути присутній представник студентського самоврядування.

Згідно положення про освітню діяльність в УДПУ імені Павла Тичини встановлені правила перескладання контрольних заходів та оскарження результатів атестації. У разі виникнення конфліктної ситуації з питань об'єктивності оцінювання здобувач має право подати до навчально-методичного відділу апеляцію. У такому разі за розпорядженням директора інституту або особи, яка його замінює, створюють комісію у складі: екзаменатора, який приймав екзамен, іншого викладача відповідного профілю, завідувача кафедри та заступника директора з навчальної роботи. Підсумкова оцінка, виставлена комісією, є остаточною і апеляції та перескладання не підлягає. У ході зустрічі зі здобувачами встановлено, що вони певною мірою обізнані про можливість оскарження оцінки та подання апеляцій. При цьому нормативно порядок оскарження результатів оцінювання в «Положенні про організацію освітнього процесу в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини» <https://cutt.ly/CxsTrbu> не визначений. Зазначається, що ситуацій щодо оскарження результатів оцінювання на ОП не виникало.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

Політика, стандарти та процедури дотримання академічної доброчесності в УДПУ імені Павла Тичини регламентуються: Кодексом академічної доброчесності Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини (<https://cutt.ly/FxchrEp>), Етичним кодексом науково-педагогічних та педагогічних працівників Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини (<https://cutt.ly/sxcho16>), Рекомендаціями для підтримки академічної доброчесності (збірник документів на сайті університету в розділі «Якість освіти» (<https://cutt.ly/OxcjU4j>)), Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату в УДПУ імені Павла Тичини (<https://cutt.ly/YxchxG9>) та рядом інших документів (<https://udpu.edu.ua/yakist-osvity/dokumenty>) які знаходяться у відкритому доступі на сайті університету. Для реалізації політики академічної доброчесності в УДПУ імені Павла Тичини функціонує комісія з питань академічної доброчесності Університету. Академічна доброчесність в УДПУ імені Павла Тичини популяризується шляхом проведення регулярних семінарів, роз'яснювальної роботи. Для здобувачів вищої освіти ОП ця інформація також надається у межах навчальної дисципліни «Основи наукових досліджень». Основним технологічним рішенням у протидії порушень академічної доброчесності виступає перевірка на текстові запозичення. Задля цього Університет використовує спеціалізоване програмне забезпечення, зокрема Unicheck, за допомогою якого, як було зазначено на зустрічі із сервісними службами, перевіряються кваліфікаційні роботи, усі роботи які надходять до спеціалізованої вченої ради та усі статті, публікації і збірники наукових праць. У ході тієї ж зустрічі було зазначено, що сервісом може безоплатно скористатись будь-який учасник освітнього процесу не тільки в ході власної перевірки, а і за потреби. Під час зустрічей із академічним персоналом, адміністрацією та здобувачами було встановлено, що багато зусиль учасників освітнього процесу направлено на встановлення політики «нульової толерантності» до проявів академічної недоброчесності. В ході зустрічі зі здобувачами ВО виявлено, що студенти обізнані із процедурами дотримання академічної доброчесності, зокрема в академічних текстах, а також недопущенні списування. Однак, не всі здобувачі достатньо проінформовані про те, які саме види робіт перевіряються на наявність текстових запозичень. Зазначається, що у даній ОП випадків таких порушень не виявлено.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

1. Чітко визначені форми контрольних заходів, у тому числі за умов дистанційного навчання. 2. Документи, в яких описані форми контрольних заходів та узагальнені критерії оцінювання здобувачів вищої освіти, знаходяться у вільному доступі. 3. Здобувачів завчасно інформують про форми та узагальнені критерії оцінювання. 4. Розроблена та загалом функціонує політика академічної доброчесності, здобувачі ознайомлені з основними заходами, спрямованими на її дотримання.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

Слабкі сторони. 1. Недостатньо роз'яснено критерії оцінювання роботи на окремих заняттях. 2. Процедури оскарження результатів оцінювання нормативно не визначені, хоча де-факто здобувачі ВО з ними обізнані. 3. Недостатньо використовуються способи підвищення об'єктивності оцінювання при складанні іспитів в онлайн режимі. 4. Здобувачі ВО недостатньо проінформовані про види робіт, які перевіряються на порушення академічної доброчесності. Рекомендації. 1. Необхідно описати в РПНД критерії оцінювання роботи здобувачів ВО на окремих заняттях. 2. Доцільно нормативно закріпити порядок оскарження результатів оцінювання. Це дозволить уникнути конфліктних ситуацій. 3. Доцільно запровадити практику прийому екзаменів двома екзаменаторами при їх прийомі в онлайн режимі. 4. Продовжити роботу над формуванням культури академічної доброчесності та її популяризації серед усіх учасників освітнього процесу, зокрема, в частині інформування здобувачів ВО щодо робіт, які підлягають обов'язковій перевірці на дотримання доброчесності.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

Форми контрольних заходів та критерії їх оцінювання чітко визначені, доносяться до відома здобувачів заздалегідь та наявні у відкритому доступі. В Університеті встановлено чітку політику та стандарти академічної доброчесності, які регулюються відповідними документами та популяризуються серед усіх учасників освітнього процесу. Здобувачі ВО та НПП обізнані з вимогами щодо дотримання академічної доброчесності та відповідальністю за її порушення. Існують певні недоліки за підкритеріями 5.3 та 5.4. Зокрема, в РПНД не описано критерії оцінювання роботи здобувачів на окремих заняттях та порядок його оскарження; недостатньо використаний потенціал підвищення об'єктивності екзаменаторів в ході контрольних заходів; недостатній рівень інформування здобувачів щодо робіт, які перевіряються на текстові запозичення. Наведені слабкі сторони не здійснюють істотного впливу на якість провадження освітнього процесу за даною ОП. На думку ЕГ освітня програма та освітня діяльність за нею в цілому узгоджується з критерієм 5 з недоліками, що є несуттєвими.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

Аналіз даних, представлених в таблиці 2 відомостей з СО та на веб-сторінці кафедри економіки та соціально-поведінкових наук <https://cutt.ly/cxgvJ9i> дозволяє стверджувати, що академічна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання. Частина викладачів, у тому числі й з інших кафедр, що забезпечують освітній процес за даною ОП, зокрема к.е.н., Подзігун С.М., к.е.н. Стойка В.О., к.е.н. Бовкун О.А., к.е.н. Мельник В.В., к.е.н. Підлісний Є.В., к.е.н. Гарник О.А., Гарматюк О.В., Барвінок М.В., впродовж останніх п'яти років отримали диплом магістра з економічних спеціальностей. Досягнення викладачів у професійній діяльності загалом відповідають освітнім компонентам, які вони забезпечують, що підтверджується їх науковими публікаціями, участю у наукових заходах з публікацією тез доповідей, навчально-методичними працями. Відповідна інформація щодо наукових та навчально-методичних праць викладачів представлена в таблиці 2 відомостей про самооцінювання.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Добір викладачів для викладання за даною ОП здійснюється відповідно до «Положення про порядок проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад науково-педагогічних працівників (нова редакція)» (<https://cutt.ly/pccuwMb>), яке визначає, зокрема, порядок проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад професорів, доцентів, старших викладачів, викладачів, асистентів, та укладання з ними трудових договорів (контрактів). В університеті діє норма, згідно з якою для оцінки рівня професійної кваліфікації претендента кафедра може запропонувати йому прочитати відкриті лекції, провести практичне, лабораторне або семінарське заняття. За результатами розгляду документів, проведення пробних занять по кожній кандидатурі, яка бере участь у конкурсі, кафедра приймає рішення таємним голосуванням. Претенденти ознайомлюються з висновками кафедри до засідання вченої ради навчально-наукового інституту економіки і бізнес-освіти. Наведена інформація була підтверджена в ході фокус-груп з академічним персоналом та з допоміжними структурними підрозділами, зокрема керівником відділу кадрів університету. Також на зустрічі з допоміжними структурними підрозділами була озвучена інформація, що при оголошенні конкурсу на заміщення вакантних посад крім самої посади та частки ставки зазначається перелік освітніх компонентів, викладання яких має забезпечити претендент. Слід зазначити, що попри несумнівний позитивний аспект такого підходу, ця вимога нормативно не визначена в «Положенні про порядок проведення конкурсного відбору...».

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

Залучення роботодавців до організації освітнього процесу відбувається шляхом їх участі в процедурах перегляду ОП в частині визначення змісту підготовки здобувачів, у тому числі. Це підтверджується рецензіями на ОП 2020 року. В ході зустрічі експертної групи з роботодавцями з'ясовані мотиви таких рекомендацій, які пояснюються, зокрема, необхідністю формування стратегічного мислення у здобувачів вищої освіти та навичок оподаткування суб'єктів

господарювання. При цьому присутні на зустрічі роботодавці погодились, що введені в програму 2020 року освітні компоненти «Стратегія підприємства» та «Оподаткування суб'єктів господарювання» більше відповідають освітнім рівням бакалавра і магістра, ніж молодшого бакалавра. На думку експертної групи, рекомендації роботодавців могли бути враховані шляхом розширення змісту освітніх компонент, зокрема, «Менеджмент» та «Бухгалтерський облік». На випусковій кафедрі запроваджується практика обговорення пропозицій роботодавців щодо змін в ОП, що підтверджується надісланими на запит експертної групи витягами з протоколів засідань кафедри. В проєкті ОП 2021 року, який представлений за посиланням <https://cutt.ly/oxg7MdQ>, відображено пропозицію директора ТОВ «Омега-авто» Шиманського О. О. щодо заміни ОК «Статистика» на ОК «Фінанси підприємств». На думку експертної групи, така заміна не є достатньо обгрунтованою, зважаючи на роль ОК «Статистика» у формуванні задекларованих компетентностей, забезпеченні досягнення ПРН. Крім того, частина випусників даної ОП мають бажання продовжити навчання за відповідною ОП «Економіка» освітнього рівня бакалавра, що відображено в опитуванні здобувачів, проведеному у вересні-жовтні 2020 р. <https://cutt.ly/dxhwtuG>. Враховуючи, що вивчення ОК «Статистика» для відповідної ОП освітнього рівня бакалавра передбачено на 2 курсі, такі зміни можуть суттєво вплинути на якість подальшого навчання здобувачів. Думка здобувачів з цього питання представниками кафедри не вивчалась. Тому випусковій кафедрі при внесенні змін в ОП слід враховувати інтереси всіх стейкхолдерів. Крім того, експертна група вважає дещо передчасним обговорення проєкту ОП 2021 року. Залучення роботодавців до реалізації освітнього процесу за даною ОП відбувається шляхом проходження здобувачами практики на підприємствах, що було підтверджено в ході інтерв'ювання як здобувачів ВО, так і роботодавців.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

Викладач кафедри економіки та соціально-поведінкових наук доц. Гарник О.А., яка проводить аудиторні заняття з ОК «Економіка підприємства» має досвід практичної роботи фізичною особою-підприємця, а доц. Кірдан ОП, що проводить аудиторні заняття з дисципліни «Політекономія», має досвід практичної роботи з питань комерційної діяльності й керування. Залучення до викладацької діяльності провідних професіоналів-практиків, у тому числі й закордонних, задекларовано в «Стратегії розвитку Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини на 2021-2025 рр.», с. 11 <https://cutt.ly/Vxht5bC>. Однак на даний час участь їх участь в проведенні аудиторних занять не відбувалось. В ході зустрічі з роботодавцями встановлено, що вони залучались до зустрічей зі студентами, які навчаються в Навчально-науковому інституті економіки та бізнес-освіти, де розповідали про особливості провадження бізнесу в сучасних умовах. Ця інформація була підтверджена в ході зустрічі з представниками студентського самоврядування. Роботодавці також висловили готовність до проведення аудиторних занять, якщо така пропозиція до них надійде.

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

Сприяння професійному розвитку викладачів з боку університету відображене в нормативних документах. Зокрема, в «Стратегії розвитку Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини на 2021-2025 рр.» <https://cutt.ly/Vxht5bC> серед завдань реалізації ефективної кадрової політики відзначено забезпечення підвищення кваліфікації та перепідготовки НПП у провідних університетах України та зарубіжжя, підприємствах та організаціях. Право науково-педагогічних, наукових та педагогічних працівників на підвищення свого професійного рівня, зокрема, шляхом підвищення кваліфікації та стажування не рідше одного разу на п'ять років, відображене в «Положенні про організацію освітнього процесу в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини», с. 12 <https://cutt.ly/CxsTr6y>, «Правилах внутрішнього розпорядку Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини», с. 5 <https://cutt.ly/txhsESp>. Підвищення кваліфікації та проходження стажування регулюється «Положенням про академічну мобільність педагогічних і науково-педагогічних працівників Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини», <https://cutt.ly/nxhdiNd>. Ця діяльність здійснюється відповідно до укладених договорів із ЗВО, підприємствами та організаціями. В університеті щорічно розробляється річний план підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників. Планове підвищення кваліфікації пройшли к.е.н. Кірдан О.П., к.е.н. Підлісний Є.В., к.е.н. Подзігун С.М. Відповідно до «Положенням про академічну мобільність...», довгострокове стажування має відбуватись не рідше, ніж один раз на п'ять років і є обов'язковою умовою для обрання на посаду за конкурсом (п. 3.7, 3.10). Разом з тим, ця вимога не розповсюджується на НПП, які працюють перші п'ять років після здобуття вищої освіти на основі раніше здобутої вищої освіти (п.3.11). Такими викладачами є к.е.н., Подзігун С.М., к.е.н. Стойка В.О., к.е.н. Бовкун О.А., к.е.н. Мельник В.В., к.е.н. Підлісний Є.В., к.е.н. Гарник О.А., Гарматюк О.В., Барвінок М.В. Також підвищення кваліфікації може відбуватись шляхом участі у наукових, науково-практичних та науково-методичних заходах, що проводяться як в стінах університету, так і сторонніх інституціях (п.2.2). Інформація про участь НПП, що забезпечують освітній процес за даною ОП, в наукових конференціях, наведена в таблиці 2 Відомостей про самооцінювання у шляхом вказівки тез доповідей викладачів на відповідних заходах. Зокрема, такими викладачами є к.е.н. Кузьмінов М.В., к.е.н. Бержанір І.А., к.е.н. Гвоздей Н.І., к.е.н. Бойчевська І.Б. Частина викладачів (Кузьмінов М.В., Гвоздей Н.І., Підлісний Є.В.) в останніх п'ять років отримали диплом кандидата наук.

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

Стимулювання розвитку викладацької майстерності відбувається шляхом преміювання викладачів, зокрема, за ініціативність у діяльності, значні показники у роботі. Критеріями для матеріального заохочення є високі показники в навчальній, науковій та виховній роботі, перемога в конкурсі на кращий підручник, сумлінна праця та зразкове виконання посадових обов'язків <https://cutt.ly/3xj8838>. З метою моніторингу рівня професіоналізму викладачів, в університеті запроваджена система рейтингового оцінювання, однією зі складових якої є оцінювання навчально-методичної роботи, зокрема, підготовка/переробка навчально-методичних матеріалів, у тому числі в електронному вигляді для середовища Moodle. За результатами такого рейтингування викладачі з високим та достатнім рівнями ефективності роботи отримують матеріальне або моральне заохочення <https://cutt.ly/Yxj7eRW>. В ході фокус-групи з представниками академічного персоналу з'ясовано, що в університеті запроваджуються періодичні курси щодо підвищення викладацької майстерності. Вони організовані Науково-методичним центром професійного розвитку викладачів, який функціонує при кафедрі педагогіки та освітнього менеджменту університету. Зокрема, такі курси проходять і на час проведення експертизи, і до їх відвідування були залучені викладачі кафедри економіки та соціально-поведінкових наук. Однак інформація на веб-сторінці університету та веб-сторінці Центру про проходження таких курсів відсутня. Також відсутня інформація і в плані роботи університету на 2020-21 навчальний рік <https://cutt.ly/Xxj53ll>

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

Прозорість процедур конкурсного відбору, оцінювання професійних якостей претендентів шляхом проведення пробних занять перед колективом кафедри.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

Недоліки: 1. Недостатня залученість роботодавців та зовнішніх професіоналів-практиків до проведення аудиторних занять. 2. Недостатня обґрунтованість змін в ОП в частині заміни освітніх компонентів, неврахування в цих питаннях інтересів всіх зацікавлених сторін. 3. Недостатня інформованість науково-педагогічних працівників на веб-сторінці університету про курси підвищення педагогічної майстерності, відсутня висвітленість змісту та термінів проходження таких курсів. Рекомендації 1. Доцільним є залучення роботодавців до проведення аудиторних занять. Зважаючи на проведення занять на даний час в дистанційному режимі, це не вимагатиме фізичної присутності роботодавців в стінах університету, а сам час проведення занять може бути узгоджений з урахуванням можливостей як роботодавців, так і здобувачів. 2. При внесенні змін до освітніх компонентів слід врахувати інтереси всіх зацікавлених сторін: здобувачів, роботодавців, викладачів. Такі зміни повинні бути належним чином обґрунтовані з позиції їх впливу на досягнення ПРН та формування компетентностей. 3. Має місце передчасність оприлюднення проекту ОП 2021р., зважаючи на наявність на веб-сторінці МОН України проекту Стандарту вищої освіти спеціальності 051 Економіка освітньо-професійного ступеня молодшого бакалавра. Його затвердження зумовить обов'язковість перегляду діючої ОП, тому надані окремі пропозиції щодо змін ОП можуть втратити актуальність. 4. Доцільним є відображення в плані роботи університету проведення курсів педмайстерності

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

Наведені факти та докази показують, що провадження освітнього процесу за ОП «Економіка» узгоджується із якісними характеристиками за підкритеріями 6.1, 6.2, 6.5, 6.6. даного критерію, зокрема, за характеристиками академічної кваліфікації викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми; процедурами добору претендентів на заміщення вакантних посад з урахуванням їх необхідної кваліфікації; можливостями підвищення професійного рівня та педагогічної майстерності, які успішно реалізуються НПП. Має місце часткова неузгодженість за підкритеріями 6.3, 6.4 в частині відсутності регулярного залучення роботодавців до реалізації освітнього процесу; та за підкритерієм 6.6. стосовно публічності проведення курсів педмайстерності. Враховуючи цілісність оцінювання ОП за даним критерієм, та той факт, що академічна кваліфікація задіяних до реалізації освітнього процесу викладачів забезпечує досягнення визначених в ОП цілей та ПР; наявна позитивна тенденція професійного розвитку НПП, ЕГ констатує, що освітня діяльність за даною ОП загалом відповідає Критерію 6 з недоліками, що не є суттєвими.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

Для реалізації освітнього процесу за ОП «Економіка» використовується матеріальна база університету. Окремі лекційні аудиторії обладнані мультимедійною технікою: проєктором, інтерактивною дошкою. Це дозволяє реалізовувати сучасні технології навчання. Комп'ютерні класи об'єднані локальною мережею, наявний бездротовий інтернет, пароль для доступу до якого надається всім здобувачам на вимогу. Програмне забезпечення є ліцензованим. Наявне обладнання було продемонстроване в ході огляду матеріальної бази. За твердженням гаранта ОП, цього обладнання достатньо для успішної реалізації освітнього процесу за ОП. Як з'ясовано в ході зустрічі з допоміжними службами університету, фінансові потреби для реалізації ОП формуються завідувачем кафедри і надаються у бухгалтерську службу. Спеціально створена комісія розглядає запити і задовольняє їх з урахуванням наявних коштів та пріоритетності запитів. За словами керівника бухгалтерської служби, від Навчально-наукового інституту економіки і бізнес-освіти за два останні роки таких запитів не надходило. Доступ до ресурсів бібліотеки має посилання <https://library.udpu.org.ua/>. Вона має електронний каталог видань у вільному доступі, який на даний час налічує близько 100000 записів. Для студентів, що навчаються за ОП молодшого бакалавра передплачується не менше 5 періодичних видань, які надходять у друкованому вигляді у двох примірниках. Перелік передплачених видань наведений за посиланням <https://cutt.ly/8xxjDiT>. За словами директорки бібліотеки, планується передплата видань в електронному вигляді. Аналогічним чином формується банк навчально-методичної літератури. Інформація про нові надходження розташована за посиланням <https://cutt.ly/SxxT1n7>. В наявності є інституційний репозитарій з науковими та навчально-методичними працями НПП університету, кваліфікаційними роботами здобувачів. Однак кількість навчально-методичних праць в електронному вигляді є невеликою. На думку ЕГ, варто приділити більше уваги політиці передачі власних авторських розробок в електронному вигляді в бібліотеку університету. Під час карантинних обмежень освітній процес в університеті відбувається за дистанційними технологіями. В ході фокус-групи з академічним персоналом встановлено, що проведення занять в режимі он-лайн відбувається з використанням платформ Zoom, Google Meet. Університетом отримано підписку на 10000 підключень у Google Workspace, на 5000 підключень у Office 365. Для комунікації зі здобувачами широко застосовуються месенджери телеграм та вайбер, електронна пошта – і як засіб спілкування, і як засіб обміну навчальною інформацією, зокрема, завантаження здобувачами виконаних завдань. Середовище Moodle використовується для інформаційної підтримки навчання та проведення контрольних заходів. Дана інформація була підтверджена в ході спілкування зі здобувачами ВО. Наявні ресурси, на думку експертної групи, гарантують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

Інформаційне забезпечення всіх освітніх компонентів розташоване в інформаційно-навчальному середовищі Moodle. Вибірково його наповнення було продемонстровано в ході огляду матеріальної бази університету. Доступ до інформаційних ресурсів здійснюється на безоплатній основі. В університеті розгорнута мережа бездротового інтернету. В навчальних аудиторіях доступ надається за паролем, а в адміністративному корпусі розташовані зони вільного доступу. Ця інформація була підтверджена в ході інтерв'ювання здобувачів ВО. Також вони запевнили, що всі послуги з інформаційного та комунікаційного забезпечення надаються на безоплатній основі, ніякої фінансової допомоги університету здобувачі не надають. Для підтримки наукової діяльності учасників освітнього процесу бібліотека університету надає безоплатний доступ в он-лайн режимі до журналів <https://cutt.ly/wxxOhaV>, пошукових систем <https://cutt.ly/nxxIMPL>, з лютого 2021 р. – однорічний доступ до електронних книг (майже 39 тис. видань) на платформі ScienceDirect (включно з безстроковим доступом до колекції 2088 електронних монографій 2019-2020 рр.). <https://cutt.ly/rxj3gOv>. Перевірка робіт на наявність плагіату здійснюється за допомогою програми Unicheck і також на безоплатній основі, що було підтверджено в ході фокус-груп з адміністративним персоналом, здобувачами ВО.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

Освітнє середовище університету, окрім навчальних аудиторій та відповідної інфраструктури, які безпосередньо забезпечують навчальний процес, містить, зокрема, два студентські гуртожитки з безоплатним доступом до інтернету, дві студентські ідальні, спортивний комплекс. Це дозволяє задовольнити соціальні потреби здобувачів ВО на території університету. Результати опитування здобувачів ВО, у тому числі ОП Економіка освітнього рівня молодшого бакалавра, яке було проведене в період з 21 вересня до 5 жовтня 2020 року <https://cutt.ly/sxxLvbK> показали, що вони досить високо оцінюють рівень задоволеності університетською атмосферою. Зокрема, комфортність середовища для навчання та комфортність середовища для особистісного розвитку були оцінені за найвищим балом. Середовище, яке дозволяє стати частиною спільноти отримало оцінку 4,4 бали; середовище, що забезпечує культурне зростання – 4,2 бали за 5-бальною шкалою. В університеті приділяється увага протипожежній безпеці. Комп'ютерні класи оснащені вогнегасниками, в коридорах розташовані плани евакуації на випадок надзвичайних ситуацій. Враховуючи, що навчальні аудиторії розташовані переважно на першому та другому поверхах, на вікнах встановлені решітки. Для запобігання виникненню неадекватних дій з боку НПП та порушенню психічного здоров'я здобувачів ВО, при проведенні конкурсу на заміщення вакантних посад одним з обов'язкових

документів для зовнішніх претендентів є довідка про проходження попереднього (періодичного) психіатричного огляду. За результатами проведеного аналізу експертна група констатує, що освітнє середовище є безпечним для життя і здоров'я здобувачів вищої освіти.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

В ході зустрічі зі здобувачами ВО та представниками студентського самоврядування встановлено, що в університеті ефективно працює інститут кураторства. Студенти знають свого куратора і у випадку наявності проблемних ситуацій в навчальній, комунікативній, психологічній сферах вони звертаються по нього за допомогою. Крім того, в університеті працює психолог, який входить до складу Центру культури і дозвілля «Гаудеамус» <https://udpu.edu.ua/gaudeamus/team>. В ході фокус-групи з представниками студентського самоврядування встановлено, що студенти мали певні труднощі в роботі з середовищем Moodle при запровадженні дистанційної форми навчання, і їм була надана необхідна консультативна допомога з боку викладачів та адміністратора середовища Барвінка М.В. Організаційна підтримка здійснюється на рівні співпраці з Навчально-науковим інститутом економіки та бізнес-освіти й випусковою кафедрою економіки та соціально-поведінкових наук. Сприяє такій співпраці той факт, що гарант ОП Економіка Гарник О.А. є заступником директора інституту з виховної роботи, а тому вона є обізнаною зі всіма проблемними ситуаціями, які можуть виникати у здобувачів. За словами представника студентського самоврядування, в останні роки конфліктних ситуацій не виникало.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

Правила прийому на навчання до університету не містять дискримінаційних положень, які б обмежували права осіб з особливими потребами. Підтримка діяльності студентів з особливими потребами регулюється «Положенням про команду психолого-педагогічного супроводу студента з особливими освітніми потребами» <https://cutt.ly/HxbdZNx>. Керівництво університету створює необхідну інфраструктуру для підтримки таких осіб. Зокрема, навчальний корпус має пандус, в аудиторіях розміщені таблички з кодами Брайля. За твердженням адміністрації університету, планується встановлення ліфта, для цього вже розроблена необхідна технічна документація. У відомостях з самооцінювання зазначено, що на допомогу особам з особливими освітніми потребами в межах Університету функціонує Центр соціально-освітньої інтеграції та інклюзивного реабілітаційно-соціального туризму «Без бар'єрів», однак інформація на веб-сторінці університету про діяльність цього центру відсутня. На даний час серед контингенту здобувачів ВО освітньої програми Економіка відсутні особи з особливими освітніми потребами.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

Вирішення конфліктних ситуацій визначено «Положенням про політику та процедури врегулювання конфліктних ситуацій в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини» <https://cutt.ly/Nxbn5Hr>. Реалізація політики запобігання конфліктним ситуаціям в Університеті здійснюється через діяльність Комісії з врегулювання конфліктних ситуацій. З метою попередження конфліктних ситуацій, запобігання та протидії корупції в Університеті затверджена Антикорупційна програма, яка є комплексом правил, стандартів і процедур щодо виявлення, протидії та запобігання корупції. В університеті прийнятий і дотримується «Етичний кодекс педагогічних та науково-педагогічних працівників Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини» <https://cutt.ly/axbQcHn>, який визначає та закріплює єдину систему норм, правил і критеріїв професійної етики в усіх видах професійної та наукової діяльності, регулює взаємовідносини між всіма учасниками освітнього процесу. Для запобігання та профілактики корупційних правопорушень на веб-сторінці університету <https://cutt.ly/xhbEJSq> представлена низка документів, зокрема, антикорупційна програма, пам'ятка щодо попередження профілактики корупційних правопорушень. В своїй діяльності учасники освітнього процесу дотримуються положень кодексу академічної доброчесності <https://cutt.ly/GxnG3x4>. В ході фокус-груп зі здобувачами ВО, академічним персоналом встановлено, що учасники освітнього процесу ознайомлені з процедурами вирішення конфліктних ситуацій, зокрема, пов'язаних з незгодою з результатами оцінювання. Зокрема, в університеті діє телефон довіри, за яким є можливість конфіденційно повідомити про наявні правопорушення. За свідченням учасників всіх фокус-груп, за час реалізації освітньої програми правопорушень, пов'язаних сексуальними домаганнями, дискримінацією, корупцією, конкурсним добром на заміщення вакантних посад, не виникало.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

1. Розвинена інформаційна підтримка учасників освітнього процесу бібліотечними ресурсами та навчально-інформаційним середовищем Moodle. 2. Наявність кураторів, які надають необхідну інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

Недоліки 1. Мала кількість навчально-методичних праць НПП університету, розміщених в електронному вигляді на веб-сторінці університету. 2. Відсутня інформація на веб-сторінці університету щодо діяльності Центру соціально-освітньої інтеграції та інклюзивного реабілітаційно-соціального туризму «Без бар'єрів» Рекомендації. 1. Доцільним є стимулювання НПП університету для розміщення навчально-методичних праць, в першу чергу методичних вказівок, на веб-сторінці бібліотеки 2. Доповнити веб-сайт університету інформацією щодо діяльності Центру «Без бар'єрів»

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

Провівши аналіз фактів та доказів, ЕГ констатує, що має місце відповідність освітнього середовища та матеріальних ресурсів вимогам підкритеріїв критерію 7. Освітній процес за даною ОП ґрунтується на широкому використанні середовища Moodle, яке окрім інформаційної підтримки забезпечує комунікацію зі здобувачами ВО, проведення контрольних заходів. Інформаційна підтримка також здійснюється через веб-сторінку бібліотеки університету, яка надає доступ до інституційного репозитарію з працями НПП університету, вітчизняних та світових інформаційних ресурсів. Комунікація зі здобувачами підтримується використанням месенджерів та електронної пошти. Освітній процес за дистанційними технологіями базується на використанні платформ Zoom та Google Meet та середовищі Moodle. Організаційна, консультативна та соціальна підтримка в достатній мірі забезпечується з боку куратора групи, адміністратора модульного середовища, штатного психолога, гаранта ОП, яка є заступником директора навчально-наукового інституту економіки та бізнес-освіти з виховної роботи. Університет докладє зусиль для поліпшення умов навчання для осіб з особливими потребами, як з питань організаційної та консультативної підтримки, так і в частині розвитку інфраструктури. Наявні чіткі і зрозумілі правила взаємовідносин та вирішення конфліктних ситуацій між всіма учасниками освітнього процесу, які регламентуються відповідними нормативними документами, розміщеними на веб-сторінці університету у вільному доступі. Наявні недоліки, пов'язані з недостатнім висвітленням діяльності окремих структурних підрозділів в контексті підкритерію 7.5 та незначною часткою методичних праць викладачі університету, розміщених в електронному вигляді на веб-сторінці бібліотеки університету в контексті підкритерію 7.1 істотно не впливають на організацію освітнього процесу за даною ОП. На думку ЕГ, має місце відповідність освітнього процесу за даною ОП підкритеріям критерію 7 з недоліками, що не є суттєвими.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

Процедури розробки, затвердження, моніторингу та систематичного перегляду ОП у ЗВО відбуваються згідно з Положенням про освітні програми в УДПУ (<https://cutt.ly/bxlg3el>), Положенням про забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти в УДПУ (<https://cutt.ly/sxllQqi>) і Положенню про організацію освітнього процесу в УДПУ (<https://cutt.ly/HxgbTAi>). Періодичність та процедури оновлення освітніх програм не порушено. Відповідно до п.4.6 Положення про освітні програми в УДПУ імені Павла Тичини перегляд ОП з метою їх удосконалення здійснюється у формах оновлення або модернізації. ОП може щорічно оновлюватися в частині компонентів, крім місії (цілей) і програмних результатів навчання. Чинну затверджену ОП переглядають раз на рік не пізніше, ніж за 1 семестр до її завершення. Модернізація ОП має на меті більш значну зміну в її змісті та умовах реалізації, ніж при плановому оновленні, і може стосуватися також мети, програмних результатів навчання. У ЗВО особлива увага приділяється постійному моніторингу якості освітнього процесу. Під час відео-зустрічей ЕГ з академічним персоналом і резервної зустрічі було встановлено, що перегляд ОП відбувається раз на рік. ОП «Економіка» переглядалася у березні 2020 року (протокол засідання кафедри економіки та соціально-поведінкових наук №8 від 13.03.2020 р. додано до справи на запит ЕГ). Перегляд ОП був обумовлений врахуванням вимог Положення про освітні програми в УДПУ імені Павла Тичини (<https://cutt.ly/bxlg3el>), результатами анкетування здобувачів ВО та пропозицій стейкхолдерів. Внесення змін до ОПП здійснюється гарантом (керівником проєктної групи) за участі членів проєктної групи та погоджується із завідувачем випускової кафедри. Далі обговорюється на вчній раді

інституту, ухвалюється вченою радою Університету та вводиться наказом ректора університету. Так в ОП2020 і відповідно у НП2020 відбулися зміни обсягу окремих ОК та їх переліку: з циклу обов'язкових дисциплін професійної підготовки вилучено ОК «Комунікативний менеджмент», «Самоменеджмент»; введено до обов'язкових ОК (цикл професійної підготовки) «Стратегія підприємства», «Організація виробництва», «Оподаткування суб'єктів господарювання»; розширено перелік дисциплін вільного вибору здобувачів ВО (з 2 блоків із 8 дисциплін у НП 2019 р. до 8 блоків із 4 дисциплін у НП 2020 р.); передбачено можливість вибору студентами навчальних дисциплін з інших освітніх програм.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Згідно із Положенням про участь студентів у забезпеченні якості вищої освіти в УДПУ імені Павла Тичини (<https://cutt.ly/1xLPWd4>) одним із об'єктів впливу здобувачів на якість освіти є їхнє представництво в управлінських структурах на інститутському та університетському рівнях, тобто участь у роботі органів студентського самоврядування, в адміністративних структурах та комісіях. Через періодичне опитування (анкетування) здобувачі вищої освіти залучаються до оцінювання якості ОП, умов і можливостей навчання, університетського середовища, задоволеності рівнем формування необхідних професійних навичок, інформативності навчальних занять, ступеня урахування їх інтересів та очікувань тощо. Результати опитування розташовані у відкритому доступі (<https://cutt.ly/4x1RQA8>). Як позитивний момент, ЕГ відзначає, що такі опитування проводяться з 2018 року. Разом з тим, до останнього опитування, проведеного з 15 лютого по 1 березня 2021 року, студенти даної ОП залучені не були. Також відсутня практика систематичного опитування здобувачів випусковою кафедрою з публічним представленням результатів таких опитувань. Під час зустрічі зі здобувачами ВО і представниками студентського самоврядування підтверджено, що вони дійсно проходять зазначені опитування. Отримані результати анкетування були проаналізовані, що підтверджує витяг протоколу засідання кафедри економіки та соціально-поведінкових наук № 4 від 27 листопада 2020 р. «Про результати проведення анкетування щодо якості освітніх програм» (додано до справи на запит ЕГ). В ньому визначено необхідність врахування результатів анкетування здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «молодший бакалавр» під час наступного перегляду освітньої програми «Економіка», а саме: потребу в удосконаленні критеріїв оцінювання навчальних результатів та постійного інформування здобувачів про особливості системи оцінювання результатів навчання; зміст навчального плану, навчальних і виробничих практик, керівництво науковими роботами студентів, вчасне інформування студентів про розклад занять та зміни в ньому, систему оцінювання, можливість отримання стипендії тощо. Однак в ході фокус групи зі здобувачами та представниками студентського самоврядування встановлено, що до них не завжди доводяться прийняті рішення за результатами таких опитувань. Також відсутні факти обговорення змін до ОП з представниками студентського самоврядування. ЕГ рекомендує доповнити анкету здобувачів ВО щодо оцінки якості ОП більш адресними питаннями і можливістю внесення пропозицій щодо перегляду ОП, налагодити систему доведення результатів опитування і прийнятих рішень до здобувачів ВО.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

УДПУ імені Павла Тичини та, безпосередньо, випускова кафедра економіки та соціально-поведінкових наук ОП співпрацює з роботодавцями на постійній основі (ТОВ «ПВІ Україна», ПП «ІНТЕРЕС-ЦЕНТР», ТОВ «Світанок-агросвіт», ПП «САНТ», ГТДВ «Іскра», Корпорація УКРАПРОТЕХ, ПрАТ УСК «Княжа», ТМ «Комфорт»). Під час зустрічей ЕГ з представниками роботодавців, останні підтвердили всі напрямки співпраці, зазначені у СО, зокрема, обговорення пропозицій роботодавців до складових освітніх компонентів, програмних результатів навчання. На випусковій кафедрі запроваджена практика обговорення пропозицій роботодавців щодо змін в ОП, яка підтверджується надісланими на запит експертної групи витягами з протоколів засідань кафедри, рецензіями на ОП 2020 року (додано до справи). Окремі пропозиції роботодавців щодо вилучення і заміни ОК не є доцільними на думку ЕГ. Так введені в програму 2020 року освітні компоненти «Стратегія підприємства» та «Оподаткування суб'єктів господарювання» більше відповідають освітнім рівням бакалавра і магістра, ніж молодшого бакалавра. На думку експертної групи, рекомендації роботодавців могли бути враховані шляхом розширення змісту освітніх компонентів, зокрема, «Менеджмент» та «Бухгалтерський облік». Також пропозиція щодо заміни ОК «Статистика» на ОК «Фінанси підприємств» не є достатньо обгрунтованою, зважаючи на роль ОК «Статистика» у формуванні задекларованих компетентностей, забезпеченні досягнення ПРН. Рекомендується більш зважено підійти до цієї рекомендації та урахувати інтереси всіх зацікавлених сторін. На думку ЕГ, доцільно організувати співпрацю з роботодавцями в напрямку отримання конкретних пропозицій покращення змісту ОП в частині її цілей, якості підготовки здобувачів ВО.

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

Випускники ОП «Економіка» відсутні. Перший випуск здобувачів запланована на червень 2021 р. Також на веб-сторінці університету відсутня інформація щодо кар'єрних траєкторій випускників ЗВО за іншими ОП.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

Алгоритм дії процедур внутрішнього забезпечення якості ОП регламентовано Положенням про забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти в УДПУ імені Павла Тичини (<https://cutt.ly/sxkOqi>), Положенням про організацію освітнього процесу в УДПУ імені Павла Тичини (<https://cutt.ly/Hxg6TAi>), Положенням про участь студентів у забезпеченні якості вищої освіти в УДПУ імені Павла Тичини (<https://cutt.ly/1xlPWd4>). Дотримання принципів академічної доброчесності регулює Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату УДПУ імені Павла Тичини (<https://cutt.ly/MxzQsP4>), Кодекс академічної доброчесності УДПУ імені Павла Тичини (<https://cutt.ly/ZxzWc7G>). З метою виявлення недоліків в ОП та забезпечення можливості внесення змін до неї проводиться анкетування студентів (<https://cutt.ly/4xlRQA8>) і семестровий ректорський контроль (<https://cutt.ly/JxlEM5f>). За результатами анкетування прийняті рішення щодо необхідності постійного оновлення інформації за ОП та усунення виявлених недоліків (витяг протоколу засідання кафедри економіки та соціально-поведінкових наук № 4 від 27 листопада 2020 р.). Факти проведення такої діяльності та заходи з її удосконалення з'ясовані на зустрічах із академічним персоналом і допоміжними структурними підрозділами

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

ОП «Економіка» початкового рівня (короткий цикл) вищої освіти в УДПУ імені Павла Тичини акредитується вперше, тому зауважень попередніх акредитаційних експертиз немає. Необхідно відзначити позитивну тенденцію УДПУ до змін, які покращують якість ОП «Економіка». Впроваджуються рекомендації акредитаційних експертиз інших ОП університету, що покращує якість підготовки за ОП «Економіка», зокрема, в частині поліпшення механізми вільного вибору освітніх компонентів.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

В університеті діють такі нормативні документи, як “Положення про забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти в УДПУ імені Павла Тичини” (<https://cutt.ly/1cxxCXX>), “Етичний кодекс науково-педагогічних та педагогічних працівників Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини” (<https://cutt.ly/RcxcLYD>), “Кодексу академічної доброчесності Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини” (<https://cutt.ly/ZxzWc7G>) тощо. Під час фокус-груп із адміністрацією ЗВО, гарантом ОП, НПП, здобувачами освіти, ЕГ було зазначено, що в УДПУ імені Павла Тичини присутня культура якості, яка відчувається у готовності до змін, студентоцентрованому підході, діджиталізації освітнього процесу, забезпеченні умов наближення академічного навчання та практичного досвіду здобувачів ВО за рахунок тісної співпраці з роботодавцями. Розгалужена система структурних підрозділів, які вирішують питання якості освітнього процесу, сприяє формуванню та дотриманню культури якості освіти (центр забезпечення функціонування системи управління якістю освітньої діяльності; відділ ліцензування, акредитації та моніторингу якості освіти; навчально-методичний відділ; відділ наукових досліджень, інновацій та міжнародного співробітництва; центр культури і дозвілля «Гаудеамус» (<https://udpu.edu.ua/struktura/viddil-y-tsenry>)). Зокрема, здобувачі добре знайомі із системою перевірки робіт на плагіат, кожен семестр приймають участь в опитуванні щодо різних аспектів забезпечення якості освітнього процесу. Створені умови для формування у здобувачів ВО соціальних навичок (soft skills). Здобувачі забезпечені умовами для здійснення соціальної активності в позанавчальний час.

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

Процедури і політики забезпечення якості позитивно сприймаються всіма членами академічної спільноти. Найважливіша практика періодичного опитування здобувачів ВО щодо різних аспектів забезпечення якості освітнього процесу.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

Слабкі сторони 1. Недостатня залученість здобувачів ВО, що навчаються за ОП «Економіка» початкового рівня вищої освіти, до опитувань, відсутність опитувань з боку кафедри економіки і соціально-поведінкових наук 2. Відсутність механізмів постійного зворотного зв'язку зі здобувачами ВО щодо прийнятих рішень за результатами опитувань 3. Недостатньо використаний потенціал органів студентського самоврядування в процедурах перегляду

змісту ОП. 4. Недостатня обґрунтованість окремих змін у зміст ОП щодо переліку освітніх компонентів за пропозиціями роботодавців. 5. Відсутня інформація на веб-сторінці ЗВО щодо кар'єрних траєкторій випускників. Рекомендації. 1. Доцільно запровадити практику опитування здобувачів ВО з боку випускової кафедри, зокрема, після проведення екзаменаційних сесій. 2. Необхідно налагодити інформування всіх учасників освітнього процесу щодо рішень, ухвалених за результатами опитувань. 3. Доцільно більш активно залучати органи студентського самоврядування до процедур перегляду ОП. 4. Необхідно залучати до питань обговорення пропозицій роботодавців щодо змін в переліку ОК всіх зацікавлених сторін. 5. Доцільно створити на веб-сторінці як ЗВО, так і його підрозділів, зокрема, навчально-наукового інституту економіки та бізнес-освіти, кафедри економіки та соціально-поведінкових наук, сторінку з відображенням інформації про кар'єрні успіхи випускників, зокрема, ОП Економіка. .

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

В УДПУ імені Павла Тичини функціонує внутрішня система забезпечення якості ОП. Діяльність адміністрації, НПП та здобувачів освіти сприяє розвитку культури якості у ЗВО. Стейкхолдери залучаються до процедур періодичного перегляду ОП. Наявна практика періодичного опитування здобувачів ВО щодо різних аспектів забезпечення якості освітнього процесу. Керівництвом університету запроваджуються заходи, спрямовані на усуненні виявлених недоліків. Окремі виявлені слабкі місця за підкритеріями 8.2, 8.3, 8.4 пов'язані з недосконалістю процедур перегляду змісту ОП, організацією зворотного зв'язку зі стейкхолдерами стосовно прийнятих рішень. Враховуючи голістичний підхід в оцінюванні, релевантність фактів і їх контексту, ОП та освітня діяльність за цією програмою загалом відповідають Критерію 8 з недоліками, що не є суттєвими.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

В УДПУ імені Павла Тичини встановлені правила, які регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу. Вони регламентуються такими нормативними документами, як: Статутом Університету (<https://cutt.ly/AxchDb4>), Правилами внутрішнього розпорядку (<https://cutt.ly/wxchLFV>), Колективним договором (<https://cutt.ly/VxchBZs>), Положенням про студентське самоврядування (<https://cutt.ly/Zxch98f>), Положенням про студентське наукове товариство (<https://cutt.ly/uxch6p5>). А також: Положенням про порядок реалізації права на академічну мобільність здобувачів вищої освіти, Положенням про забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти, та іншими документами, які розміщені у вільному доступі на відповідному розділі сайту університету (<https://udpu.edu.ua/pro-universityet/dokumenty>) та є доступними для всіх учасників освітнього процесу. Усі процедури в університеті відбуваються відповідно до законодавчої бази. У ході зустрічей зі здобувачами, НПП, адміністрацією було встановлено що всі учасники освітнього процесу обізнані зі своїми правами та обов'язками.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін.

Для стейкхолдерів є можливість подавати свої пропозиції та зауваження. Після аналізу звіту самооцінювання та під час зустрічі із стейкхолдерами встановлено, що вони ознайомлені з ОП та надавали свої рекомендації. Так, за пропозицією роботодавців розширено перелік дисциплін вільного вибору студентів, зокрема такими дисциплінами як: «Створення власного бізнесу», «Оцінювання майна», «Митна справа», «Адміністрування податків» тощо. Директор ТОВ «Омега-авто» О. О. Шиманський запропонував замість навчальної дисципліни «Статистика» ввести у навчальний план дисципліну «Фінанси підприємств». На даний час на веб-сторінці навчально-наукового інституту економіки та бізнес-освіти оприлюднено проекти ОП на 2021 р. (<https://cutt.ly/RxPuyOI>), зокрема, і проект ОП Економіка початкового рівня вищої освіти, наявна форма зворотного зв'язку для надання пропозицій (<https://cutt.ly/Lxco1V>). На думку ЕГ, розміщення проекту цієї ОП є дещо передчасним, зважаючи на наявність проектів Стандартів ВО освітньо-професійного ступеня фахового молодшого бакалавра, розміщених на веб-сторінці Міністерства освіти і науки України (<https://cutt.ly/VxPoCFd>). Також відсутні інструменти щодо відображення ступеня урахування наданих пропозицій

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

УДПУ імені Павла Тичини на офіційному сайті оприлюднює точну та достовірну інформацію про освітню програму, де відображено її цілі, очікувані результати навчання та компоненти. На сайті оприлюднена ОП за 2019 (<https://cutt.ly/kxcj1Dq>), 2020 (<https://cutt.ly/DxcjmiR>) роки та робочі програми обов'язкових освітніх компонентів (<https://cutt.ly/HxcjEj3>). Обсяг оприлюдненої інформації достатній для інформування усіх зацікавлених сторін щодо цілей та результатів навчання. На зустрічах зі здобувачами та НППП було виявлено, що студенти мають змогу ознайомитися із робочими програмами також і в навчальному середовищі Moodle.

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

1. Наявна обізнаність всіх учасників освітнього процесу щодо їх прав та обов'язків. 2. Наявна практика розміщення проектів ОП для публічного їх обговорення. 3. Наявні засоби для надання пропозицій щодо змісту ОП на веб-сторінці з їх проектами.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

Слабкі сторони. 1. Передчасне розміщення на веб-сторінці навчально-наукового інституту економіки та бізнес-освіти проекту ОП Економіка короткого циклу вищої освіти для обговорення. Ухвалення Стандарту ВО освітньо-професійного ступеня фахового молодшого бакалавра відповідної спеціальності призведе до необхідності узгодження ОП з цим Стандартом, зокрема, в частині цілей ОП, компетентностей та програмних результатів навчання, що може зробити надані пропозиції щодо змін ОП неактуальними. 2. Відсутність зворотного зв'язку зі стейкхолдерами на веб-сторінці з проектами ОП щодо урахування їх пропозицій. Рекомендації: 1. Доцільно розмістити проект ОП Економіка короткого циклу вищої освіти для обговорення на веб-сторінці інституту після затвердження відповідного Стандарту ВО, якщо термін такого затвердження не буде суперечити часовим рамкам розміщення проекту ОП. 2. Доцільно доповнити веб-сторінку проектів ОП формою зворотного зв'язку зі стейкхолдерами щодо урахування їх пропозицій.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

На думку ЕГ, освітня програма загалом узгоджується за підкритеріями 9.1 та 9.3 В УДПУ імені Павла Тичини встановлено чіткі та зрозумілі правила та процедури, що регулюють права та обов'язки учасників освітнього процесу. Проекти ОП своєчасно розміщуються для публічного обговорення, наявна практика врахування в ОП пропозицій стейкхолдерів. Існують певні недоліки за підкритерієм 9.2 більше технічного характеру, які можуть бути вирішені найближчим часом. Зокрема, пропозиції, які надходять від стейкхолдерів та рішення ЗВО по ним недоступні для громадськості; проект ОП для обговорення публікується на веб-сайті дещо завчасно. Враховуючи голістичний підхід в оцінювання, ОП та освітня діяльність за нею загалом відповідає Критерію 9 з недоліками, що не є суттєвими.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

не застосовується

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напрямові досліджень наукових керівників.

не застосовується

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

не застосовується

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проектах тощо.

не застосовується

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

не застосовується

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

не застосовується

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

не застосовується

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

не застосовується

Рівень відповідності Критерію 10.

не застосовується

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

не застосовується

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

дані відсутні

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	E
Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми	B
Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	B
Критерій 6. Людські ресурси	B
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	B
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
Критерій 9. Прозорість та публічність	B
Критерій 10. Навчання через дослідження	<i>не застосовується</i>

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **умовна (відкладена) акредитація**.

Додатки до звіту:

Відсутні

***

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і доброчесно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Григорук Павло Михайлович

Члени експертної групи

Черняєва Олена Вікторівна

Петришин Олександр Олександрович